

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA

RIJEČ

BROJ 1200

17. TRAVNJA 2026. CIJENA 50 DINARA

ISSN 1451-4257

SADRŽAJ

7

Uvjerljiva i nadmoćna izborna pobjeda stranke Tisza
**Slobodne ruke
za provedbu reformi**

12

Goran Kaurić, zamjenik predsjednika DSHV-a u mandatu 2021. – 2025. godine
**Izlaz iz krize
unutarstranački izbori**

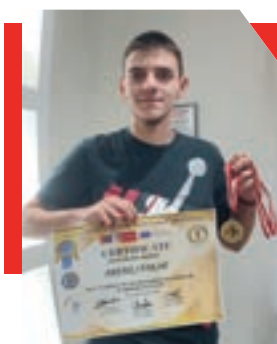
16

Vinko Mijok, direktor hotela Lav u Vukovaru
**Od privatnih biznisa do
vlasništva nad hotelom**

23

Andrej Panjik, osvajač zlatne medalje na *Gastro Erasmus* u Turskoj
**Međunarodno priznata
znanja i vještine**

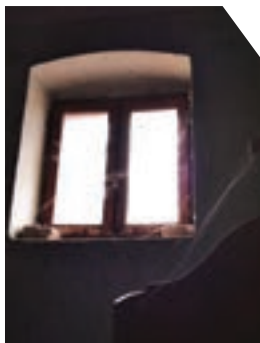
31

Škola tambure u Hrtkovcima
**Odziv veći
od očekivanog**

36

Hrvati u Kulpinu
**Paučina na oltaru
u Kanalskoj 8**

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
Hrvatska riječ, Preradovićeve 11
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

vlč. Vinko Cvijjin (predsjednik), vlč. Josip Ivešić, Mirjana Stantić, Gordana Jerković, Nevenka Tumbas, Renata Kuruc, Marica Stantić, Amalija Šimunović, Mirjana Trkulja

RAVNATELJICA:

Karolina Bašić

e-mail: direktor@hrvatskarijec.rs

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:

Zlata Vasiljević (urednica@hrvatskarijec.rs)

REDAKCIJA:

Ivana Petrekanić Sič

(koordinatorka dopisne službe)

dr. sc. Jasminka Dulić

(novinarka, urednica političke rubrike)

• Željka Vukov
(novinarka, urednica društvene rubrike)

• Davor Bašić Palković
(novinar, urednik rubrike kultura)

• Ivan Ušumović
(novinar, urednik sportske rubrike)

• Zvonko Sarić

(novinar)

• Jelena Dulić Bako

(novinarka)

• Suzana Darabašić

(novinarka dopisništva Srijem)

e-mail: desk@hrvatskarijec.rs

LEKTOR:

• Zlatko Romić

TEHNIČKA REDAKCIJA:

• Thomas Šujić (tehnički urednik)

• Jelena Ademi (grafička urednica)

FOTOGRAFIJE:

• Nada Sudarević

•

FINANCIJE I RAČUNOVODSTVO:

• Mirjana Trkulja

(tajnice@hrvatskarijec.rs)

(distribucija@hrvatskarijec.rs)

ADMINISTRACIJA:

• Branimir Kuntić

• TELEFON: ++381 24/55-33-55;

++381 24/55-15-78;

++381 24/53-51-55

• TEKUĆI RAČUN: 325950060001449230

• E-MAIL: ured@hrvatskarijec.rs

• WEB: www.hrvatskarijec.rs

• TISAK: Rotografika d.o.o., Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila

Agencije za privredne registre Republike Srbije

pod registarskim brojem: NV000315

• COBISS SR-ID 109442828

• CIP - Katalogizacija

u publikaciji Biblioteka

Matice srpske, Novi Sad

• 32+659.3(497.113=163.42)

Nade, strahovi i očekivanja

Prošlog vikenda održani su izbori – ne u Srbiji, već u susjednoj Mađarskoj. Čini se da su praćeni pažljivije nego nedavni lokalni izbori održani u deset gradova i općina. Pratili su ih vlast, oporba i mađarska manjina u Vojvodini – svatko sa svojim nadama, strahovima i očekivanjima.

Za one koji žele vidjeti leđa **Aleksandru Vučiću** već na sljedećim izborima rezultati izbora u Mađarskoj predstavljaju nadu da bi »domino efekt« mogao dovesti do promjena i u Srbiji. Poraženi **Viktor Orbán** nije bio samo premijer susjedne države, već i dugogodišnji politički saveznik vlasti u Beogradu.

Zbog toga vladajuća stranka u Srbiji, kao i stranka vojvođanskih Mađara, nemaju razloga za zadovoljstvo. Orbán nije bio bilo kakav saveznik – kao lider države članice Europske unije s pravom veta često je na određeni način štitio interese Srbije.

Posljedice izbora u Mađarskoj mogle bi imati i političku i gospodarsku dimenziju. Pitanja poput sudbine NIS-a, moguće prodaje mađarskom MOL-u, projekta pruge Beograd – Budimpešta ili naftovoda dodatno dobivaju na važnosti u novim okolnostima.

Promjene u Mađarskoj otvaraju i pitanje položaja mađarske manjine u Srbiji. Ona je do sada imala značajnu potporu iz matične države – mediji navode iznose od oko pola milijarde eura – dok je njihova politička stranka bila važan partner vladajućoj većini u Beogradu.

Tako su izbori u Mađarskoj otvorili brojna pitanja i u Srbiji. Možda su čak i utjecali na odgodu domaćih izbora, budući da se o terminu parlamentarnih i predsjedničkih izbora i dalje samo nagađa.

A, da: u mađarski parlament ušao je i zastupnik hrvatske manjine u Mađarskoj.

Z. V.

Sastanak Plenković i Vojnić

Podrška za nastavak suradnje

Premijer Hrvatske **Andrej Plenković** sastao se 9. travnja u Zagrebu s predsjednikom Hrvatskog nacionalnog vijeća i zastupnicom u Hrvatskom saboru **Jasnom Vojnić**. Glavna tema razgovora bila su aktualna pitanja i izazovi s kojima se suočava hrvatska zajednica u Srbiji.

Tijekom sastanka potvrđena je puna podrška radu Jasne Vojnić i HNV-a, uz naglasak na nastavak suradnje i potpore u narednom razdoblju.

»Zahvaljujem premijeru Plenkoviću na podršci i otvorenom dijalogu. Njegovo povjerenje daje nam dodatnu snagu da nastavimo jačati položaj i prava naše zajednice u Srbiji te nastaviti s budućim projektima koji su od važnosti za našu zajednicu«, istaknula je nakon sastanka Jasna Vojnić.

Središnji državni ured za Hrvate izvan Hrvatske

Potporna i studentima iz hrvatske manjine u Srbiji

Gotovo 3.500 prijava pristiglo je na natječaj za dodjelu 2.000 stipendija studentima, pripadnicima hrvatskog naroda izvan Hrvatske, za akademsku 2025./2026. godinu što ga je raspisao Središnji državni ured za Hrvate u Hrvatskoj, objavila je Hina.

Na rang-listi koju je Ured u konačnici predložio je 2007 stipendista. Stipendije se dodjeljuju jednokratno, odnosno za razdoblje od 10 mjeseci u mjesečnom iznosu od 175 eura, što po studentu iznosi 1750 eura. Kad se taj iznos pomnoži s brojem stipendija, vidljivo je da će Hrvatska za njih izdvojiti nešto više od 3,5 milijuna eura.

Javni natječaj za dodjelu stipendija bio je raspisan u prosincu 2025. i predviđao je dodjelu 2000 stipendija, od čega 300 za studij u Hrvatskoj, 1500 za studij u BiH, 30 za studij u Crnoj Gori, pet za studij na Kosovu, 15 za studij u RS Makedoniji i 150 za studij u Srbiji. Od 300 stipendija za studij u Hrvatskoj, 200 ih je bilo namijenjeno za studente Hrvate u BiH, 60 za studente pripadnike hrvatske nacionalne manjine i 40 za studente iz hrvatskog iseljništva.

Kako se u nekim slučajevima prijavio manji broj stipendista od odobrenog broja stipendija, navedene brojke u konačnici se ponešto razlikuju. U slučajevima kad su studenti imali jednak broj bodova, prednost pri dodjeli stipendije imali su oni s lošijim socijalnim statusom, a ako su bili izjednačeni i temeljem tog kriterija, prednost je dana studentu s boljim prosječnom ocjena.

Budući da su nakon primjene ta dva dodana kriterija dva kandidata, odnosno studenta Hrvata u BiH koji studiraju u Hrvatskoj te njih osam koji studiraju u BiH ostvarili jednak broj bodova, Povjerenstvo je predložilo da se ukupan broj stipendija poveća na 2007.

S obzirom na to da se za stipendije prijavio manji broj studenata pripadnika hrvatske nacionalne manjine i iseljništva koji studiraju u Hrvatskoj te pripadnika hrvatske manjine u Crnoj Gori, na Kosovu, u RS Makedoniji i Srbiji koji studiraju u tim državama, Povjerenstvo je predložilo preraspodjelu slobodnih mjesta. Sukladno tome, predložilo je da se dodijeli 213 stipendija studentima Hrvatima u BiH koji studiraju u Hrvatskoj i 1580 stipendija studentima Hrvatima u BiH koji studiraju u toj državi. Stipendiju hrvatske države trebalo bi dobiti 57 studenata pripadnika hrvatske manjine, te 31 student iz iseljništva.

Studentima pripadnicima hrvatske nacionalne manjine koji studiraju u Crnoj Gori dodijeljene su tri stipendije, onima koji studiraju u RS Makedoniji pet, studentima pripadnicima hrvatske manjine u Srbiji 118 stipendija, dok za Kosovo nije dodijeljena ni jedna.

Prijedlog rang-liste objavljen na mrežnoj stranici Ureda: www.hrvatiizvanrh.gov.hr. Konačan popis studenata koji su stipendiju dobili znat će se kad istekne osmodnevni rok za prigovore, 18. travnja.

H. R.

Održana počast žrtvama iz Vojvodine

Poziv na izgradnju spomen-obilježja u Srbiji

Na zagrebačkom groblju Mirogoj, ispred Zida boli, 9. travnja održana je komemoracija u spomen na ubijenog Slovaka **Stevana Krošlaka** te članove hrvatske obitelji Oskomić/Tomić, kao i sve Hrvate u Vojvodini stradale ili nestale tijekom 1990-ih.

Vijenac su položili i svijeće zapalili predstavnici Zajednica protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata, uz izaslanstva državnog vrha i institucija Republike Hrvatske. Komemoraciji je nazočila i **Jasna Vojnić**, saborska

nad Hrvatima i drugim nesrpskim stanovništvom u Vojvodini. Podsjetio je da je više od 40 tisuća Hrvata bilo prisiljeno napustiti svoje domove, dok su brojni ubijeni ili nestali, a mnogi slučajevi do danas nisu procesuirani.

Posebno su spomenuta ubojstva Stevana Krošlaka 1993. u Sotu te članova obitelji Oskomić/Tomić u Kukujevcima, za koja je sud utvrdio da su počinjena s ciljem zastrašivanja i prisilnog iseljavanja nesrpskog stanovništva.

zastupnica i predsjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća.

Komemoracija je održana u sklopu projekta obilježavanja stradanja vojvođanskih Hrvata. Predsjednik Zajednice **Ivo Martinović** istaknuo je kako je cilj očuvati kulturu sjećanja i upozoriti na zločine iz etničke mržnje počinjene

Organizatori su upozorili i na nedostatak političke volje u Srbiji za podizanje spomen-obilježja žrtvama te na učestalo negiranje tih zločina u javnosti. Izrazili su nadu da će se omogućiti dostojno obilježavanje stradanja, po uzoru na praksu komemoriranja žrtava u Hrvatskoj.

Komemoracija je završila molitvom za sve stradale i nestale, koju je predvodio svećenik fra **Zlatko Pletikosić**.

Zajednica protjeranih je dan ranije iznijela stajalište i zamolbu na, kako su ocijenili, otvorenom i konstruktivnom sastanku održanom u veleposlanstvu Republike Srbije u Hrvatskoj, te najavili da će idućeg tjedna uputiti službe-

nu pisanu inicijativu za izdavanje dozvole za izgradnju spomen-obilježja koje bi trajno svjedočilo o počinjenim zločinima nad Hrvatima, ali i pripadnicima drugih naroda.

M. V. R.

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog

Raspisan natječaj za sredstva iz Fonda

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog raspisalo je natječaj za dodjelu sredstava iz Budžetskog fonda za nacionalne manjine za 2026. godinu, namijenjen financiranju programa i projekata iz područja kulture.

Kako se navodi na službenoj stranici Ministarstva, cilj natječaja je unapređenje kulturnog identiteta nacionalnih manjina te poticanje interkulturalnog dijaloga, tolerancije i međusobnog razumijevanja među zajednicama u Republici Srbiji. Za ovu namjenu osigurano je ukupno 30 milijuna dinara.

Pravo sudjelovanja imaju ustanove, udruge, fondacije, gospodarska društva i druge organizacije čiji su osnivači nacionalna vijeća nacionalnih manjina, kao i organizacije civilnog društva registrirane za djelovanje u području zaštite i unapređenja prava pripadnika nacionalnih manjina. Na natječaj se mogu prijaviti i zaklade, fondacije te sveučilišta i akademije strukovnih studija sa sjedištem u Srbiji.

Natječaj je otvoren do 11. svibnja 2026. godine, a tekst natječaja i potrebni obrasci dostupni su na internetskoj stranici Ministarstva: <https://minljmpdd.gov.rs>.

H. R.

Skupštinska sjednica ostala bez kvoruma

Sjednica Narodne skupštine, u srijedu, na čijem dnevnom redu je bio prijedlog za izglasavanje nepovjerenja Vladi nije imala kvorum te se o ovome prijedlogu nije raspravljalo. Razlog je tome što se vlast boji podnijeti račun građanima, kazao je predsjednik Narodnog pokreta Srbije (NPS) **Miroslav Aleksić**. Za četvrtak je pak zakazana nova sjednica na čijem dnevnom redu je 40 zakona.

Aleksić je podsjetio da je zasjedanje počelo sa zakašnjenjem od mjesec i pol dana, a da su zastupnici vladajuće većine napustili dvoranu i nisu dali kvorum za održavanje sjednice s ovom točkom dnevnog reda.

»Oni koji su uzurpirali vlast u Srbiji, oni su uzurpirali i institucije... Ono što smo danas vidjeli je igrokaz, prije svega predsjednice parlamenta, na način da je ignorirala zahtjev 62 zastupnika za stavljanje točke za glasanje nepovjerenja Vladi na dnevni red, odnosno odvojila od ostalog dnevnog reda kako bi mogli izbjeći raspravu i ne dati kvorum«, rekao je Aleksić.

Sjednica je zakazana dan za dan po hitnom postupku.

»Moj zaključak je da se oni boje da javnost Srbije u parlamentu čuje što mislimo o Vladi Srbije i da se boje podnijeti račun građanima Srbije i da taj račun podnese **Đuro Macut** u ovom domu«, ocijenio je Aleksić.

Prijedlog o izglasavanju nepovjerenja Vladi zastupnici su podnijeli prije dva mjeseca, kada su naveli kako sma-

traju da premijer Đuro Macut nije reagirao na nezakonite poteze pojedinih ministara u vezi sa statusom i raspolaganjem zgradom Generalštaba.

Stranke koje su podnijele ovaj prijedlog su Narodni pokret Srbija, Stranka slobode i pravde, Srbija centar, koalicija NADA, Pokret slobodnih građana, Stranka demokratske akcije Sandžaka i Partija za demokratsko

FOTO: Beta Peđa Vučković

djelovanje, samostalni zastupnik **Miloljub Albijanić**, Mi-Snaga naroda i Zeleno-lijevi front.

Nakon intoniranja himne vladajuća većina napustila je dvoranu jer nisu željeli dati kvorum raspravi o nepovjerenju Vladi.

H. R.

Odnosi u regiji

Hrvatski ministar obrane **Ivan Anušić** izjavio je u srijedu u Zagrebu da ga ne zabrinjavaju najave predsjednika **Aleksandra Vučića** da će se Srbija dodatno naoružati.

»Ne zabrinjava me ono što radi Vučić. To je njegova država, on je predsjednik u toj državi, on ima legitimitet tamo raditi što misli da treba činiti i ne vidim nikakav problem u smislu da bismo mi trebali biti zabrinuti«, kazao je Anušić na zajedničkoj tiskovnoj konferenciji s albanskim kolegom **Ermalom Nufijem**.

Kako javlja *Tanjug*, Vučić se ranije u srijedu sastao s rukovodstvom Ministarstva obrane i srbijanske vojske te najavio »velike i važne ugovore« za daljnju nabavu naoružanja i vojne opreme.

»Očekujem eksploziju porasta proizvodnje dronova u našoj zemlji u ovoj godini. Osim toga, mi ćemo se značajno posvetiti robotizaciji i digitalizaciji naše vojske i uspjeh ćemo u tome«, najavio je Vučić.

Također, izjavio je da je sigurnosno stanje »nešto složenije« nego u siječnju, »prije svega zbog djelovanja i daljih aktivnosti vojnog saveza Zagreba, Tirane i Prištine«, prenosi agencija *Beta*.

Anušić, koji je ponovo odbacio tezu da deklaracija o suradnji između triju država predstavlja vojni savez, naglasio je da se Hrvatska zalaže za stabilnost jugoistoka Europe.

»Naša doktrina je na odvratanju, a ne na nekakvom agresivnom djelovanju ili bilo kakvom napadu ili početku nekakvog sukoba«, poručio je Anušić.

(Hina)

Uvjerljiva i nadmoćna izborna pobjeda stranke Tisza

Slobodne ruke za provedbu reformi

Tisza je od 199 mandata osvojila 138, od čega 93 pojedinačna mandata u 106 izbornih jedinica te 45 mandata od ukupno 93 mandata koja osvajaju liste. Koalicija Fidesz – KDNP osvojila je ukupno 55, a stranka Mi Hazánk 6 mandata

Na parlamentarnim izborima u Mađarskoj, održanima 12. travnja, **Péter Magyar** i njegova stranka Tisza, stranka desnog centra, ostvarili su rezultat koji osigurava dvotrećinsku većinu u mađarskom parlamentu te slobodne ruke za provedbu reformi, jačanje vladavine prava i potencijalno odmrzavanje milijardi eura sredstava iz Europske unije. Izbori na kojima je, prema preliminarnim podacima, zabilježena rekordna izlaznost od 80 posto okončali su šesnaestogodišnju vladavinu premijera **Viktora Orbána**.

»Velika je čast što ste nas, s najvećim brojem glasova dosad, ovlastili za sastavljanje vlade i za to da sljedeće četiri godine radimo za slobodnu, europsku, funkcionalnu i humanu Mađarsku. Vlada Tisze bit će vlada svih Mađara. Sjedeći u stolici **Lajosa Batthyányja** kao predsjednik vlade svakoga dana i u svakom satu radit ću za sigurnost i razvoj naše domovine te za dobrobit mađarskih ljudi«, rekao je Péter Magyar po objavljenim rezultatima izbora.

Dvotrećinska većina

Tisza je od 199 mandata osvojila 138, od čega 93 pojedinačna mandata u 106 izbornih jedinica te 45 mandata od ukupno 93 mandata koja osvajaju liste. Koalicija Fidesz – KDNP osvojila je ukupno 55, a stranka Mi Hazánk 6 mandata.

»Rezultat izbora bolan je za nas, ali jasan«, rekao je Viktor Orbán dodavši kako će Fidesz nastaviti služiti Mađarskoj i njezinu narodu kao oporba.

Ekonomisti i politički analitičari smatraju da je očekivana dvotrećinska većina najpovoljniji scenarij za EU i tržišta te da će vjerojatno potaknuti snažan rast mađarskog financijskog tržišta, što je pokazao i tečaj forinte već u noći izborne pobjede.

Najvažnije, moći će se razgraditi Orbánovu autokraciju i provesti sve reforme koje traži EU. To znači da bi najmanje 6,4 milijarde eura iz Mehanizma za oporavak i otpornost moglo brzo priteći, poduprijeti realno gospodarstvo i dodatno učvrstiti pobjedu Tisze, piše *Reuters*.

Péter Magyar je, obraćajući se oduševljenim pristašama u noći izborne pobjede, obećao da će pretvoriti Mađarsku u snažnog saveznika EU-a i NATO-a te da će obnoviti odnose narušene godinama sukoba. Dvotrećinska većina omogućuje i izmjene ustava i vraćanje sustava provjera i ravnoteže, rekao je Magyar.

»Pridružiti ćemo se Uredu europskog javnog tužitelja i jamčiti demokratsko funkcioniranje naše zemlje. Nikad

više nećemo dopustiti da itko drži slobodnu Mađarsku kao taoca ili da je napusti«, poručio je Magyar.

Jedan od ključnih stupova Magyarova plana za pokretanje gospodarstva, koje već tri godine stagnira, deblokada je sredstava EU-a zamrznutih zbog narušavanja demokratskih standarda pod Orbánom. Dvotrećinska ustavna većina daje budućoj vladi na čelu s Péterom Magyarom moć da promijeni Ustav, ukloni lojaliste Fidesza iz zarobljenih institucija, u potpunosti pristupi sredstvima EU-a te čak uvede euro, što je jedno od ključnih obećanja kampanje.

Obećanja i najave pobjednika izbora

U noći izborne pobjede Péter Magyar pozvao je glavnog državnog odvjetnika, predsjednika vrhovnog suda, čelnika regulatora za medije, predsjednika Republike i druge dužnosnike da podnesu ostavke ustvrdivši da su javne institucije u posljednjih 16 godina preuzeli Orbánovi lojalisti.

Magyar je najavio i opsežnu borbu protiv korupcije, a njegova stranka nastoji ispuniti uvjete EU-a, uključujući jačanje neovisnosti pravosuđa i transparentnosti javne nabave, kako bi se odmrznula sredstva.

Ima i skeptika.

»Ne postoji spremnost da se novac isplati samo na temelju obećanja kao što je EU učinio s **Tuskom** u Poljskoj, koji većinu tih obećanja nije uspio ispuniti«, rekao je jedan diplomat EU-a.

»Tisza će morati dokazati da može isporučiti rezultate. No ako je nešto pravno neizvedivo i to se može dokazati, EU bi mogao pronaći rješenje«, dodao je.

Analitičari *Capital Economicsa* smatraju da bi isplata sredstava EU-a mogla smanjiti mađarski proračunski deficit prema 3,5 do 4 posto BDP-a do kraja desetljeća te stabilizirati javni dug – najviši u EU-u izvan eurozone, prenosi *Hina*.

Hrvatski premijer **Andrej Plenković** čestitao je u nedjelju vođi mađarske oporbe Péteru Magyaru na uvjerljivoj izbornoj pobjedi i poručio da Hrvatska želi unaprijediti političku, gospodarsku i energetska suradnju s Mađarskom.

»Upravo sam se telefonski čuo s Péterom Magyarom i čestitao na uvjerljivoj pobjedi na izborima u Mađarskoj. Uz jasan mandat mađarskih birača poželio sam mu brzo i uspješno formiranje nove vlade te puno uspjeha u radu«, objavio je Plenković na X-u i kazao da se raduje daljnjem jačanju suradnje Hrvatske i Mađarske, kako na bilateralnoj tako i na europskoj razini.

Branka Pavić Blažetin

Odnosi Srbije i Mađarske nakon pobjede Magyara

Razmjena želja za suradnjom i prve varnice

Pobjeda Pétera Magyara osvajanjem dvotrećinske većine zastupnika u parlamentu Mađarske i poraz Viktora Orbána nakon šesnaest godina na vlasti otvorilo je pitanje budućih odnosa Srbije i Mađarske, za koji se prethodnih godina govorilo da su veoma prijateljski i na najvišoj razini u povijesti.

U prvim izjavama nakon završenih izbora razmijenjene su želje za nastavkom suradnje i prijateljskih odnosa, međutim, već prve razmjene i komentari između Magyara i Vučića pokazali su da nastavak suradnje neće ići baš glatko.

Nakon izbora predsjednik Vučić je čestitao Magyaru pobjedu na izborima u Mađarskoj i poručio kako vjeruje u nastavak dobre suradnje. Na platformi X objavio je: »Vjerujem u nastavak dobre suradnje između Mađarske i Srbije i zahvalan Viktoru Orbánu što je takve odnose učinio mogućim«.

Također je i Magyar rekao kako mu je važno da odnosi Srbije i Mađarske ostanu dobri i da se želi sastati s državnim vrhom Srbije.

Plinovod i oko njega

Međutim, na prve varnice između pobjednika izbora i Vučića nije se dugo čekalo. Naime, Magyar je rekao kako će Vlada u kojoj će Tisza imati većinu istražiti »navodni pokušaj napada na plinovod kod Kanjiže«.

»Mogu reći da je to urađeno prilično nespretno i vidjelo se da su se organizatori povukli iz toga i nisu išli do kraja onoliko koliko su to očekivali nadređeni iz Rusije i Viktor Orbán. Mislim da su dobro postupili, jer će vlada Tisze istražiti što se točno dogodilo, je li postojala stvarna opasnost – jer moguće je da jeste«, rekao je Magyar.

Komentirajući ovu Magyarovu izjavu Vučić je rekao kako će Srbija nastaviti i završiti istragu na veoma profesionalan i objektivan način.

»Nije ovo njegova zemlja i nema ingerencije bilo kakve u ovoj zemlji provoditi istrage. Mi istrage provodimo na veoma, veoma profesionalan i objektivan način. Šutio sam i kada su lagali kako je to netko namjestio i da je riječ o nekoj lažnoj zastavi i o svemu, jer se nisam htjeo miješati u izbore«, naveo je Vučić i dodao kako će ga obavijestiti do čega je istraga došla.

Tko je kum?

Druga izjava koja je izazvala Vučićevu reakciju bila je kada je Magyar rekao kako mu je važno da odnosi Srbije i Mađarske ostanu dobri, prije svega zbog vojvođanskih Ma-

đara, iako je pretpostavio tko »kumuje« velikom prijateljstvu Aleksandra Vučića i Viktora Orbána te Roberta Fica.

»Točno znam što se događa u Srbiji i znam kakve su veze postojale, postoje i možda će postojati između Orbánove vlasti i Srbije koju vodi Vučić, kao što znam i kakve veze postoje između Slovačke Roberta Fica i Viktora Orbána i otprilike znam tko stoji iza tih odnosa, tko je 'kum' tih velikih prijateljstava«, rekao je Magyar.

Vučiću se ova izjava nije dopala te je poručio:

»Ajde, odgovori. Pošto znaš, kaži tko kumuje. Nema pojma. Nego je to 'ajde malo, da ne kažem do kraja sve, nego da se pomisli da je to Putin ili netko'. Da ne brinemo o odnosima s Mađarima u našoj zemlji, da ne brinemo o odnosima s Mađarskom, nazvao bih tu izjavu glupom i neodgovornom, ovako to neću učiniti«.

On je dodao kako njih trojica imaju zajedničkog kuma, ali da to nije Vladimir Putin, već sloboda govora.

Magyar je istaknuo da je, ipak, bez obzira na to, zbog Mađara koji žive u Srbiji, za Budimpeštu veoma važno da odnosi između Srbije i Mađarske, koji se trenutačno mogu smatrati dobrim, takvi i ostanu, i da ne ovise od pojedinaca.

»Smatram da je to u interesu i aktualnog srpskog rukovodstva i Mađara koji žive u Srbiji, kao što je i naš interes. Ja sam otvoren za suradnju, bez obzira na to što, vjerojatno, u mnogim stvarima mislimo drugačije o svijetu nego predsjednik Vučić ili srpsko rukovodstvo. Ipak, prijateljstvo naših naroda i postojeći dobri odnosi veoma su nam važni. Mogu reći da se nećemo miješati u unutarnje stvari drugih država. I sam vidim kakvi su prosvjedi i kako se vlasti odnose prema njima«, rekao je Magyar.

Primijetio je i da, »slično kao i u Mađarskoj i u Srbiji su neovisni mediji u veoma teškoj situaciji«.

Ipak, predsjednik Vučić vjeruje da će projekti s Mađarskom, poput izgradnje plinovoda, ostati i opstati i rekao kako je važna vijest da su razgovarali s predstavnikom MOL-a i da oni očekuju uskoro potpisivanje šerholder sporazuma sa Srbijom.

»Naravno, to nije lako potpisati, jer oni tu imaju neke teške uvjete, mi neke teške uvjete za njih. U svakom slučaju, naši se tiču rada rafinerije i činjenice da ne možemo dobiti više obveza nego što smo ih imali u odnosu s Rusima. Dakle, oni imaju neke svoje zahtjeve, ali vjerujem da ćemo naći kompromisno rješenje i to riješiti«, rekao je Vučić.

»Opredjeljenje MOL-a je, to vam je posljednja vijest, da se nastave razgovori kako sa Srbijom tako i s ruskim partnerom, i da to onako kako smo razgovarali u prethodnom razdoblju završimo«, rekao je Vučić. Očekuje i nada se da će biti produžena licenca za rad NIS-a.

J. D.

Ivan Gugan izabran za glasnogovornika Hrvata

Na parlamentarnim izborima, održanim 12. travnja, i nacionalne manjine u Mađarskoj glasale su za svoje predstavnike u parlamentu. Od dvanaest lista nacionalnih manjina nijedna nije ostvarila broj glasova dovoljan za dobivanje povlaštenog narodnosnog zastupničkog mandata, odnosno zastupnika s pravom glasa, već će sve nacionalne manjine imati svoje glasnogovornike, piše *Hrvatski glasnik*, tjednik hrvatske nacionalne manjine u Mađarskoj. Mađarski parlament ima ukupno 199 zastupničkih mjesta, od čega se 106 mandata dodjeljuje u pojedinačnim izbornim okruzima, dok se preostala 93 dijele prema broju glasova koje osvoje stranačke liste.

Hrvatska lista

Prema preliminarnim rezultatima (98,94%), lista hrvatske nacionalne manjine potvrđena je s 1.255 glasova, te će u idućem četverogodišnjem razdoblju Hrvate u Mađarskoj u mađarskom parlamentu predstavljati nositelj liste **Ivan Gugan** u svojstvu glasnogovornika, bez prava glasa. Naime, prema mađarskom izbornom sustavu da bi zastupnik imao pravo glasa mora osvojiti najmanje četvrtinu glasova potrebnih za jedan zastupnički mandat. U prethodnim parlamentarnim ciklusima (2018. – 2022. i 2022. – 2026.) taj je prag uspjela dosegnuti jedino lista Njemačke državne samouprave 2018. godine kada je osvojila dovoljan broj glasova (26.477) te osvojila povlaštenu zastupnički (narodnosni) mandat.

Podsjetimo, od 2014. godine u Mađarskoj 13 zakonom priznatih narodnosti, odnosno nacionalnih manjina, prema izbornom zakonodavstvu imaju pravo na parlamentarnim izborima postaviti svoje liste, a koje predlažu skupštine državnih narodnosnih samouprava. Riječ je o vrlo uskom krugu zastupnika koji se biraju s državnih lista jednu do dvije godine prije parlamentarnih izbora na izborima za lokalna tijela vlasti i narodnosne samouprave. Te državne liste postavljaju civilne organizacije pojedinih narodnosti.

Hrvatska državna samouprava ove je godine četvrti put od uvođenja toga modela postavila listu hrvatske nacionalne manjine na parlamentarnim izborima. Lista je sadržavala imena šest kandidata, a njezin nositelj bio je aktualni predsjednik HDS-a Ivan Gugan, a na listi je

bilo šest kandidata koji predstavljaju šest regija u Mađarskoj u kojima su zastupljeni Hrvati i to su **Angela Šokac-Marković**, dr. sc. **Andrija Handler**, **Marija Vargović**, **Stipan Đurić** i **Robert Ronta**.

Na dan održavanja izbora u hrvatskom biračkom popisu bilo je upisano 1.656 birača koji su imali pravo glasati za listu hrvatske nacionalne manjine. Prema važećem zakonodavnom okviru za valjanost liste dovoljan je i jedan važeći glas čime se osigurava mogućnost zastupljenosti određene manjine u mađarskom parlamentu kroz instituciju glasnogovornika.

Hrvatska lista na parlamentarnim izborima 2014. godine dobila je 1.212 glasova od 1.623 upisanih birača, 2018. godine 1.743 glasa od 2.278 upisanih birača, dok je 2022. godine osvojila 1.760 glasova od ukupno 2.268 upisanih birača, navodi *Hrvatski glasnik*. Prema posljednjem popisu stanovništva, u Mađarskoj živi oko 26.000 Hrvata.

Očekuje se bolja suradnja Hrvatske i Mađarske

Novoizabrani glasnogovornik hrvatske manjine Ivan Gugan izjavio je za Dnevnik *Nova TV* kako se nada da će biti manje tenzija između Hrvatske i Mađarske:

»Mene kao Hrvata posebno raduje što se nadam da će biti bolja suradnja između Hrvatske i Mađarske, da će biti više razumijevanja, a manje tenzija. Ima jako puno otvorenih pitanja, nažalost to se skupilo posljednjih godina. Vjerujem, ako ne odmah, da će se polako raditi na tome da se ta otvorena pitanja polako zatvore, da budu manje tenzije«.

Gugan je istaknuo da bi Mađarska u pogledu manjinske politike »mogla biti uzor mnogim zemljama«.

Saborska zastupnica i predsjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća u Srbiji **Jasna Vojnić** čestitala je Guganu na izboru:

»Iskrene čestitke kolegi Ivanu Guganu na izboru predstavnika Hrvata u mađarskom parlamentu. Ovo je važan trenutak ne samo za hrvatsku zajednicu u Mađarskoj, nego i za Hrvatsku jer svaki snažan glas naših ljudi izvan domovine znači snažnije veze, više razumijevanja i čvršće odnose između dvije države. Još jednom, iskrene čestitke i puno uspjeha u radu«.

J. D.

225. obljetnica doseljavanja Hrvata u Banat (III.)

Od plemićkih privilegija do običnih građana

Memorija o ishodištu predaka vezuje ih uz Hrvatsku i taj identitet, koliko god bio višestruk (etnički, jezični, konfesionalni), teško je razlučiti od hrvatskoga

Po svom plemićkome statusu Hrvati u Boki bili su u nekim elementima slični Hrvatima Bunjevcima u Bačkoj. Tijekom revolucije 1848. i jedni i drugi stali su uz Mađare. Za razliku od njih, njihovi sunarodnjaci u Vojnoj krajini, Perlezu, Čenti, Oповu, Ovči, Borči, Jabuci, Glogonju, Starčevu, Omoljici i drugdje po južnome Banatu te Srijemu ostali su vjerni caru i stali su zajedno sa Srbima u obranu Monarhije. Uz nacionalne i konfesionalne razlike koje se spominju u međusobnom uništavanju i paljenju kuća tijekom revolucije ne mogu se zanemariti i one socijalne i statusne (Večanski, 2003: 26). Messner-Sporšić (1931: 179) ističe da su predijalci pristali uz **Lajosa Kossutha** nadajući se da će se osloboditi vazalnog odnosa prema zagrebačkim biskupima i postati nezavisni plemići.

Prilagodba

U kakvoj su memoriji svoje sumještane plemiće sačuvali Srbi iz Boke zabilježeno je u svjedočenju 1948. godine **Žive Đuričina**, staroga 81 godinu: »Arvati (mjesni Hrvati) su bili nemeši (sitni plemići), pa su imali desetak ot svašta, deseto jagnje. Moro si da mu radiš, ako nećeš da mu radiš, on te izvede u polje, pa te sapne u puto, i moraš da ležiš nus točak. Ne da ni da se je ni da se pije. Moj otac čuvo vinograd danjom, a njegov otac noćom. Da mu grožđa da odnese kući uveče, a Arvačići sačekadu i uzmeđu grožđe. On se vrati, otac mu nabere drugo, pa mu kaže: 'Idi ispot Tamiša, da ne vidu deca, da uzmeđu grožđe'« (Ivčić, Bošnjaković, Dragin, 1997: 489). U drugim naseljima nazivali su ih još »plemićima u opancima«. Njihov grubi odnos prema kmetovima zabilježen je u više izvora (*Letopisu* 2007; *Historii Domus*, 2007; Messner-Sporšić, 1931. i dr.). Nisu poštovali županijske propise o zaštiti kmetova. Torontalskog velikog župana također nisu smatrali sebi nadređenim već su se smatrali podređenim zagrebačkom biskupu. Antagonizam prema Torontalskoj županiji dobro oslikava njihova izjava da »će se roditi drugi bog, ako oni odu u Bečkerek« (Hegediš, 1987: 31). Negativnu sliku o njima, temeljem zapisa iz župe i županijskih izvještaja proširio je Messner-Sporšić, 1931. Na to su reagirali mještani pisanim dopisom **Anti Messneru-Sporšiću** o njegovoj jednostranosti i zaključivanju na temelju pojedinačnih primjera. Navedeni

su brojni Bokinci koji su se školovali i ostvarili karijere u različitim zanimanjima i zvanjima (Iskruljev, 1931; Večanski, 2003: 153). Da su doista prošli put prilagodbe od plemićkih privilegija do života običnih građana svjedoče podaci iz 1892. o obrtnicima i trgovcima u naselju: **Pavao Matanović (Mattanovich Pál)** bio je stolar u Hrvatskoj Boki, a **Ladislav Bančak (Banschak László)** u Srpskoj Boki, **Mata Ilijević (Illievich Mata)**, **Steva Ilijević (Illievich István)** i **Antun Matanović (Mattanovits Antal)** bili su trgovci u Srpskoj Boki, krčmari (»birtaši«), ugostitelji su bili **Mate Filković (Filkovits Máté)** u Hrvatskoj Boki i **Antun Bančak (Bancsak Antal)** i **Toma Žunac (Zsunatz Tamás)** u Srpskoj Boki, dok je **Josip Matanović (Mattanovich József)** u Hrvatskoj Boki bio gostioničar i vlasnik svratišta. Kovač je bio **Marko Filković (Filkovich Márkó)**, mesar **Gabor Filković (Filkovich Gábor)**, oba u Hrvatskoj Boki (Jekelfalussy, 1892: 106, 256, 964, 1200, 2395).

Mjesni Hrvati samoimenovali su se Hrvatima, Horvatima, Orvatima, a žene Hrvatušama i Orvatušama. Kada je samoidentificiranje prema naselju Bokinci, ali i prilagodba kajkavskome govoru u genitivu Bokincev (iako se javljaju primjeri i s nastavkom -ov usp. Hrvatov) (Večanski, 2003: 157-158). Srbi su ih nazivali Arvatima, Rvatima, župu »hrvatskom crkvom«, župnika »hrvatski pop« (Messner-Sporšić, 1931: 197). U mađarskim očima ostali su zabilježeni u pozitivnom svjetlu zbog držanja tijekom revolucije 1848. »hrvatsko stanovništvo, pod domoljubnim utjecajem svog svećenika, ostalo je vjerno narodnoj stvari« (Borovszky, 1912: 32).

Koliko je zamamljiva pripadnost plemstvu svjedoči i pomalo fantastična teorija o podrijetlu srpskoga junaka **Miloša Obilića**: »Pošto se u blizini Turopolja nalazi selo Kobilić, to je nikla hipoteza da je Miloš Obilić potomak turopoljskih plemića iz sela Kobilića«.

Demografski okvir – izazovi za kolektivnu memoriju

Početkom XIX. stoljeća u Boki je bilo naseljeno 44 obitelji predijalaca što bi činilo u to vrijeme oko 220 – 250 osoba. **Stevan Ilijević Dekić** u svojim je rukopisima ostavio podatak da ih je bilo oko 400. Ovaj broj bi se mogao smatrati opravdanim ako bi se uključila i doseljena posluaga te kasnije pristigla rodbina koja je dobila manje

predijume (Večanski, 2003). U početku, prije konačnog naseljavanja u Boki, bila je visoka smrtnost među djecom što je vidljivo po prvim upisima u matičnim knjigama. To bi se moglo pripisati i uvjetima života, napose ako se uzme u obzir podatak o razdoblju života u čergama, šatorima i zemunicama u neposrednoj blizini Boke (Večanski, 2003; *Letopis*, 2007: 6). U narednim desetljećima bilo je novih doseljavanja između kolonija i prirodnog demografskog rasta. Demografski rast uz mehanički (migracijski) i prirodni prirast trajao je do sredine XIX. stoljeća nakon čega počinje iseljavanje što je dijelom bilo potaknuto gubitkom plemićkih prava i ekonomskim osiromašivanjem. Iseljavanje su zabilježile matične knjige katoličkih župa, onovremeni tisak i drugi izvori.

Kretanje broja Hrvata u Boki 1801. – 1910.

God. popisa	1801.	1857.	1880.	1910.
Br. Hrvata	*220 – 250, 44 obitelji. S poslugom i kasnije doseljenima do 400 (S. Ilijević Dekić u: Večanski, 2003)	903	*675 (628 Hrvatska Boka + 47 Srpska Boka *Izračun – Srbi i Hrvati iskazani zajedno	620

God. popisa	1890.	1900.	1908.	1910.
Br. Hrvata	743 (668 Hrvatska Boka + 75 (Srpska Boka)	752	*908 Geografska enciklopedija naselja Srbije, knj. 4, str. 19. Erdeljanović, 1992: 45	620

Tijekom cijelog XX. i početkom XXI. stoljeća traje kontinuirana depopulacija Hrvata u Boki. Identična je situacija s njihovim sunarodnjacima u ostalim banatskim naseljima, kao i u drugim dijelovima Vojvodine i Srbije. Broj im se tijekom jednog stoljeća smanjio za deset puta! Razlozi tako izraženoj depopulaciji su višestruki, no moguće ih je sažeti u nekoliko ključnih činitelja demografskog regresa: slaba bioreprodukcija, demografsko starenje, negativna migracijska bilanca (emigracija) i promjena u nacionalnom izjašnjavanju. Iseljavanje su kroz povijest njihova bivanja u Boki, uz ekonomske čimbenike, determinirali i oni politički i s političkim i socijalnim promjenama povezani čimbenici. U XIX. stoljeću to je najsnažnije bilo uvjetovano gubitkom plemićkih povlastica. Hrvati se danas ubrajaju među najstarije stanovništvo u Vojvodini. Na osnovu prosječne starosti ulaze u posljednju, krajnje nepovoljnu

kategoriju najdublje demografske starosti (Živić, Cvikić, Žigmanov, 2022), a takva je situacija i u Boki.

Gubitku identitetskih, manjinskih markera posebno su podložne manjinske zajednice, demografski male zajednice, čiji se identitet uglavnom njeguje kroz pučku tradiciju, specifične izričaje, oralnu povijest i pučku književnost. Starenje populacije negativno će utjecati na cijeli niz društvenih aktivnosti i mogućnosti prijenosa kulturne memorije na mlađe generacije. Smanjenje broja mladih ujedno predstavlja smanjenje broja potencijalnih nositelja hrvatskog identiteta. Prvi znakovi degradacije društvenoga i kulturnoga života bili su u napuštanju izvorne narodne nošnje iz zavičaja sredinom XIX. stoljeća (Messner-Sporšić, 1931: 202). Sljedeći je bio kajkavski govor koji

se postupno gubio, zatim pjesme iz staroga zavičaja, rukotvorine, pučki običaji. Dugoročno se može očekivati, uz postojeće trendove, degradacija pojedinih elemenata katoličkoga identiteta te postupno nestajanje i drugih sastavnica kulturne baštine (ostaci leksika, pučkih običaja, toponima i sl.).

Kako autor vidi mogućnost održivosti identiteta bokinskih Hrvata i onih iseljenih na razne strane? Upravo preko onog društvenog momenta koji ih je doveo u Banat, preko plemićkoga podrijetla. Iako danas nema ekonomsku dimenziju, pa niti socijalni prestiž kakav je nekada imao, plemićki identitet je i danas u europskim društvima, a i šire, vrlo privlačan. Obiteljske grbovnice i isprave se i danas brižno čuvaju. Neovisno je li to u

obitelji nekoga od iseljenih u Mađarsku, SAD ili živućih u Boki, neovisno o jeziku kojim govore, obiteljsko prezime je i danas snažan marker identiteta i ono podsjeća na slavnu prošlost predaka. Memorija o ishodištu predaka vezuje ih uz Hrvatsku i taj identitet, koliko god bio višestruk (etnički, jezični, konfesionalni), teško je razlučiti od hrvatskoga. Dodatne aktivnosti, kako hrvatskih manjinskih organizacija, matične države, u memoriranju vlastitoga trajanja ovome samo mogu pomoći. Koliko god da su u XXI. stoljeću Hrvati u Boki svojim brojem svedeni na obiteljske i individualne priče, nestala su carstva, carevi i države u kojima su živjeli njihovi pretci, ostaje trajni podsjetnik iz pripovijetke koju je sačuvala **Steva Ilijević Dekić** *A mi ipak jesmo! – »nemeši«*.

Mario Bara
(Zbornik radova *Hrvati u Boki*, 2025.)

Izlaz iz krize unutarstranački izbori

Nakon što rad stranke dovedemo u zakonske okvire možemo govoriti o kadrovskim rješenjima, kandidaturama pojedinih osoba i programima djelovanja u razdoblju pred nama. Opisana situacija u kojoj se stranka nalazi ostavlja vrlo loš dojam kod članstva i općenito glasača DSHV-a, te, plašim se, nepopravljivu štetu

Intervju vodila: Zlata Vasiljević

Izbori u Demokratskom savezu Hrvata u Vojvodini trebali su biti održani 16. srpnja prošle godine, ali stranačkih izbora još nema. Kriza u stranci i odsustvo dijaloga dvije strane traje mjesecima. Pokušaj dijela članova Vijeća DSHV-a da prije godinu dana održe sjednicu i pokrenu izborne radnje nije uspio, ali se nepetost nije smirila. Međusobne optužbe preselile su se na društvene mreže.

O situaciji u DSHV-u i mogućim rješenjima razgovarali smo s **Goranom Kaurićem**, koji za sebe kaže da je samo član stranke jer mu je mandat zamjenika predsjednika DSHV-a istekao prošle godine, kada i drugim dužnosnicima i tijelima stranke. Za zamjenika predsjednika DSHV-a Kaurić je uz dopredsjednike i tajnika DSHV-a izabran na sjednici Pred-

sjedništva i Vijeća DSHV-a u Petrovaradinu 27. srpnja 2021. godine, a na prijedlog predsjednika stranke **Tomislava Žigmanova**. Kako je tada na sjednici obrazložio Žigmanov, pri odabiru kandidata vodio je računa o cijelom nizu kriterija – dobnim, spolnim i teritorijalnim aspektima, o sposobnostima, ugledu te privrženosti u ostvarivanju političkog programa DSHV-a. U međuvremenu Kaurić je postao dio struje koja se razila s predsjednikom stranke i koja proteklih mjeseci osporava legitimitet predsjednika DSHV-a Tomislava Žigmanova.

► **Osporavate Tomislavu Žigmanovu, predsjedniku DSHV-a, legitimitet jer je svim dužnosnicima mandat istekao 16. srpnja prošle godine. Vidite li sebe onda i dalje kao zamjenika predsjednika stranke?**

Činjenicu da Tomislav Žigmanov nema legitimitet ne osporavam ja, osporava je Statut Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini, koji je krovni pravni akt naše stranke. Naime, u članku 41. Statut kaže da mandat predsjednika DSHV-a traje četiri godine, a Skupština stranke, kolektivno tijelo odlučivanja, na kojem je Žigmanov izabran za predsjednika DSHV-a, održana je 16. srpnja 2021. godine u Tavankutu. U međuvremenu Skupština, koja po članku 33. Statuta bira predsjednika stranke i članove središnjih stranačkih tijela, nije sazvana te je stoga nedvosmislena činjenica da Žigmanov više nije predsjednik DSHV-a. Statutom stranke, nasuprot nekim kreativnim tumačenjima, nije propisana situacija u kojoj mandat rukovodstvu i tijelima istekne a da novi nisu izabrani, a isto tako nije propisan nikakav »tehnički mandat«, te se toga držim i sam. Ne smatram sebe zamjenikom predsjednika. Ako pogledate moje objave na društvenim mrežama, i javne istupe, vidjet ćete da se predstavljam kao član stranke i tako i istupam.

► **Vaše ime je u prvom planu kada je riječ o dijelu članova DSHV-a koji su protiv Tomislava Žigmanova. Gdje ste se razili, što je po Vama pogrešno rađeno?**

Veliki dio vodstva DSHV-a suprostavlja se protostatutarnom djelovanju gospodina Žigmanova. Primjera takvoga djelovanja sada je već jako puno. Oni uključuju odlaske na različite forme razgovora s najvišim predstavnicima vlasti u Srbiji bez konzultiranja sa suradnicima, potpisivanje sporazuma bez prethodnog odobrenja nadležnih stranačkih tijela, istupanje u javnosti bez usuglašenih stavova, osporavanje postupaka predstavnika Ministarstva vanjskih i europskih poslova Hrvatske akreditiranih na diplomatske službe u Srbiji, sukobi s dijelom domaćeg katoličkog klera, teška i neargumentirana osporavanja rada Hrvatskog nacionalnog vijeća (van sjednica toga Vijeća)... Politički smo se razili u svezi načina i koncepta vođenja stranke. Osobno držim da samo timski rad unutar stranke i suradnja s istaknutim intelektualcima koji pripadaju našoj hrvatskoj zajednici mogu doprinijeti uspjehu stranke. Stječe se dojam da Žigmanov poduzima pojedine radnje s ciljem obesmišljavanja postojanja te uništavanja prve hrvatske stranke u Srbiji. Postavlja se pitanje je li riječ o autodestrukciji ili pak o izvršavanju nečijeg plana.

► **U DSHV-u već dugo postoji kriza, podijeljenost i blokada rada. U kakvom je stanju stranka danas?**

Već više od godinu dana, točnije od 12. ožujka 2025. godine, kada je održana posljednja sjednica stranačkoga tijela koju nitko nije osporio, Žigmanov nije sazvaovao niti jednu sjednicu stranačkih tijela koja se nije završila napuštanjem iste zbog zlouporaba, neodržavanjem ili održavanjem sjednice na kojoj su se odluke usvojile bez kvoruma, pa nakon toga pobijale putem Žigmanovljevih obavijesti na društvenim mrežama. Pri tome je Statut stranke vrlo jasno definirao vremenske okvire u kojima se moraju održati sjednice Predsjedništva, Vijeća i Skupštine DSHV-a. Premda je 16. srpnja 2025. godine istekao mandat članovima svih središnjih tijela stranke, pa i predsjedniku, i dalje svjedočimo da nekadašnji predsjednik Žigmanov u javnosti nastupa i odluke donosi kao predsjednik stranke, svjesno tako zavaravajući javnost oko osnovnih demokratskih postulata za koje kaže da mu je do njih stalo. Mislim da od uvođenja višestranačja u Srbiji ovakva situacija nikada nije zabilježena. Rezultat toga obmanjujućeg djelovanja je činjenica da Žigmanov o stranačkim i stvarima zajednice nastupa vrlo rijetko osobno, a mnogo češće potpisujući se kao »Ured DSHV-a«, što je apsurdno, budući da Ured nije tijelo odlučivanja, ili kao »Press služba«, za koju znamo da je stranka nema.

► **Kakva je situacija na terenu; postoje li, ne samo na papiru, mjesni odbori ili je jednostavno ova kriza u stranci utjecala na to da se ljudi pasiviziraju i izađu iz stranke?**

Opisana situacija u kojoj se stranka nalazi ostavlja vrlo loš dojam kod članstva i općenito glasača DSHV-a, te plašim se, nepopravljivu štetu. Već je postala zloglasna činjenica ta da, ako govorimo o imenu stranke, to ime kaljaju autori koji stoje iza više desetaka lažnih računa na društvenim mrežama koji se predstavljaju kao mjesni odbori DSHV-a, a da u stvarnosti isti ne postoje ili, ako postoje, objave nemaju veze s lokalnim članstvom koje njima ne upravlja. Uz nekoliko računa generičkih naziva, na ovim se mjestima aklamativno i euforično podržavaju Žigmanovljeve izjave i pri tome agilni autori, nadmašujući domaće botovske prakse, difamiraju članove stranke koji se protive Žigmanovljevim političkim praksama. Povrh svega, toj »vojsci« pridružuju se računi koji su očito lažni, s dokazano lažnim fotografijama. Terenskim radom i razgovorima uživo s članstvom pojedinih mjesnih odbora pokušavam te prakse razotkriti i makar ublažiti nastalu štetu. Zadovoljan sam činjenicom da je ovakav pokušaj »detoniranja« naše stranke od osobe koja kaže da joj je predsjednik, terenski uvid to pokazuje, potpuno bezuspješan.

► **Što je rješenje i kako izići iz blokade?**

Održavanje Skupštine DSHV-a s izborima za članove stranačkih tijela, a time i personalno vodstvo stranke, riješit će blokadu stranke. No, oni koji ukazuju na ovako notornu činjenicu, koja je u osnovi svake demokratske prakse, teško su napadani s profila DSHV-a na društve-

nim mrežama. Moram ovdje kazati da već dugo s tog mjesta čitam teške klevete na svoj račun, i to samo zato što ukazujem na Žigmanovljevo nepoštivanje Statuta, samovolju i nelegitimno predstavljanje u javnosti. Sve se to kosi sa Statutom stranke, a jedini, te prilično jednostavan, izlaz iz ove krize su unutarstranački izbori.

► **Imali ste pokušaj da na sjednici Vijeća DSHV-a izglasate odluke koje su vezane za početak izbornih radnji. No, niste uspjeli u tome jer je, kako je utvrdio sud, jedna osoba lažno predstavljena. Osjećate li moralnu odgovornost za to?**

Sjednicu Vijeća sazvaio sam na pismeni zahtjev vijećnika. Postupak o kome govorite nema nikakve veze sa sazivanjem sjednice Vijeća stranke, to je moja statutarna obveza i to ću, kao i tada, uvijek činiti. Želim naglasiti da nikakav pravosudni proces (kao ni ostali razlozi koje je Žigmanov u javnosti spominjao) ne mogu biti izlika za statutarnu obvezu raspisivanja izbora za stranačka tijela u DSHV-u. Disciplinska odgovornost članova i dužnosnika stranke jasno je, inače, definirana aktima DSHV-a.

► **Hoćete li pokušati ponovo osigurati većinu i sazvati Vijeće DSHV-a i pokrenuti izborne procese?**

Od borbe za održavanje izborne Skupštine nikad neću odustati. Osnov demokracije su izbori, i svatko tko misli da može bez izbora legitimno voditi stranku griješi, noseći štetu ne samo sebi nego i ugledu stranke u javnosti, unutar političko-izbornog sustava i unutar sustava javne vlasti na svim razinama.

► **Može li DSHV prevladati ovu krizu, konsolidirati članstvo?**

Siguran sam da može te i koristim prigodu pozvati sve članove, a posebno članove osnivače, da se uključe u zajednička nastojanja da ishodujemo sazivanje izborne Skupštine DSHV-a. Siguran sam da može i zbog toga što mi se obraćaju brojni članovi, ali i oni koji su zbog posljedica postupaka Tomislava Žigmanova gotovo digli ruke od javnog angažmana. U njihovim razmišljanjima, njihovom ugledu u zajednici, u njihovom zdravorazumskom shvaćanju složenosti trenutka u kojem se DSHV nalazi i sam pronalazim dodatnu snagu da istrajem na putu prestanka unutarstranačke krize. Dodatno, siguran sam da može i zbog elementarne činjenice da u politici ne gube samo oni koji su na strani istine.

► **Hoćete li biti kandidat za predsjednika DSHV-a? Ako hoćete, s kojim programom?**

Svaki aktivist DSHV-a o kandidaturi će razmišljati tek kada budu raspisani izbori. Mi još uvijek nismo osigurali ni elementarno demokratsko pravo članovima da biraju i budu birani. Nakon što rad stranke dovedemo u zakonske okvire možemo govoriti o kadrovskim rješenjima, kandidaturama pojedinih osoba i programima djelovanja u razdoblju pred nama. Svoju budućnost vidim u DSHV-u, a moje mjesto, kao i do sada, odredit će članovi cijeneći moj dosadašnji rad u transparentnom izbornom postupku.

► **Idemo u susret parlamentarnim izborima. Treba li DSHV sudjelovati na njima i ima li stranka snage pripremiti se za te izbore?**

U ovakvom stanju, kada jedna osoba sama za sebe tvrdi da je predsjednik, a to se kosi s elementarnim činjenicama, DSHV sigurno ne može odgovoriti izazovima koje donose parlamentarni izbori. Stranka koja nije u stanju organizirati izbore u svojoj organizaciji nema što tražiti na parlamentarnim izborima. Ne mogu povjerovati da netko misli kupovati vrijeme do raspisivanja izbora i onda dodatnim makinacijama kreirati situaciju u kojoj će u njima sudjelovati. Ako je to na djelu, mislim da svjedočimo novoj političkoj grotesci.

Statutom stranke, nasuprot nekim kretivnim tumačenjima, nije propisana situacija u kojoj mandat rukovodstvu i tijelima istekne a da novi nisu izabrani, a isto tako nije propisan nikakav "tehnički mandat", te se toga držim i sam. Ne smatram sebe zamjenikom predsjednika. Ako pogledate moje objave na društvenim mrežama, i javne istupe, vidjet ćete da se predstavljam kao član stranke i tako i istupam.

Želim naglasiti da nikakav pravosudni proces (kao ni ostali razlozi koje je Žigmanov u javnosti spominjao) ne mogu biti izlika za statutarnu obavezu raspisivanja izbora za stranačka tijela u DSHV-u. Disciplinska odgovornost članova i dužnosnika stranke jasno je, inače, definirana aktima DSHV-a.

► **Podržavate li stav drugih manjinskih stranaka da manjinske stranke trebaju biti uz vladajuću stranku?**

Uz koalicijski sporazum kojim bi vrlo jasno bili definirani partnerski odnosi unutar koalicije s vladajućom strankom, manjinske stranke bi mogle naći okvir ostvarivanja političkih dobitaka za narod čije interese predstavljaju. To je jedini razlog političkih aktivnosti: naći adekvatan način da se politički subjekt izbori za ostvarivanje interesa za koje ima mandat zajednice (političke stranke s programom djelovanja). U multinacionalnom društvu kakvo je Srbija to je od posebno velikog značaja. Odgovor na Vaše pitanje je, dakle, pozitivan. Trebaju, ali ne pod svaku cijenu.

► **Ovo je izborna godina za nacionalne manjine. Prvi put hrvatska nacionalna manjina glasovat će na neposrednim izborima. Već se sada najavljuje da će biti više od jedne liste. Kako komentirate takav razvoj situacije i što očekujete od izbornog procesa?**

Očekujem da bude vrednovan način na koji je djelovao HNV u drugom mandatu **Jasne Vojnić** na njegovom čelu, dakle od 2022. do 2026. godine. Činjenica je da je tim gospođe Vojnić duboko sagledao zaista mnoge od brojnih izazova naše zajednice i da ih je zadivljujućom ozbiljnošću i upornošću rješavao, čak i uz odbijanje vijećnika koji su privrženici Tomislava Žigmanova da u tome sudjeluju. Držim da su takvi njihovi postupci grubo nepoštivanje elektora koji su za njih dali svoje glasove i, konačno, samih birača, koji su svoje povjerenje dali elektorima. Meni osobno bilo bi vrlo teško da bilo koga uvjerim da istim osobama dam svoj glas na nadolazećem izborima za HNV. Vraćam se na trenutni mandat. Svima dobronamjernima vidljiva je energija koju je ovakvo djelovanje HNV prezentiralo. Zrelost u radu Vijeća, moderni pristup upravljanju procesima i rezultati ono su čime se trenutni mandat može podičiti. Isto tako je jasno da većine ostvarenog i započetog jednostavno ne bi bilo da komunikacija gdje Vojnić i njezinog tima sa Vladom Hrvatske koju vodi **Andrej Plenković** nije bila dobro isplanirana i realizirana. Za zajednicu će direktni izbori biti prilika da još bolje iskuse kolika je važnost izbora kvalitetnog sastava Vijeća, možda čak i više nego što je to bio slučaj u elektorskom sustavu. Vjerujem da će se pohvale koje se čuju na djelovanje HNV-a čuti i kada je u pitanju organizacija izbornog procesa. Nije prvi puta da ćemo imati više od jedne izborne liste, te to ne smatram nekom posebnom novošću.

► **Upravitelj ste Zaklade Spomen-dom bana Josipa Jelačića, jedne od sedam malih matica. Na sjednici HNV-a, održanoj u Petrovaradinu 30. ožujka, istaknuli ste da je pravni proces vezan uz taj objekt složen. Naveli ste da je Zaklada bila suvlasnik jer objekt nije bio etažiran, da podrum nije bio upisan te da je zgrada u katastru bila evidentirana kao prizemna kuća. Jesu li ti nedostaci u međuvremenu riješeni ili su još uvijek u fazi rješavanja? Zbog čega nisu bili riješeni ranije?**

Kao što sam i kazao, svi procesi pravno-administrativne prirode koji su neophodni za nastavak radova na rodnoj kući bana Jelačića su u tjeku ili su završeni. Etažiranje je završeno i sada ostaje proces provođenja toga u nadležnoj službi Republičkog geodetskog zavoda – Katastra nepokretnosti. Tek nakon izvršenih ispravaka informacija u katastru možemo zatražiti građevinsku dozvolu koja je neophodna za započinjanje radova. Radi se o tome da je u katastru objekat bio upisan (činjenično netočno) kao prizemna kuća, dakle nije bilo izvršeno etažiranje, što i dalje priječi započinjanje radova. Odgovor na Vaše posljednje pitanje ne mogu dati, budući za Zaklada *Spomen-dom bana Josipa Jelačića* nije vlasnik tog objekta.

Vinko Mijok, direktor hotela Lav u Vukovaru

Od privatnih biznisa do vlasništva nad hotelom

»Najteži period učenja je prošao, naučili smo raditi ovaj posao, radimo ga 20 godina, ne možemo reći da smo naučili sve, uvijek se uči, ali znamo dovoljno da bi se mogli nositi s tim idućih 20 godina« * » Plavnu volim kao i Vukovar. To selo je jednostavno nešto što je dio nas i u budućnosti ako budemo imali prilike, možda tamo kupimo i kuću kako bismo se više povezali sa samim selom«, ističe Vinko Mijok

FOTO: privatna arhiva

Bračni par **Stipan i Marija Mijok** (rođena **Franjišić**) koncem '60-ih godina napustili su svoju rodnu Plavnu i »trbuhom za kruhom« otišli u Frankfurt. Odatle potom 1975. odlaze u Vukovar gdje se nastanjuju, zapošljavaju, vremenom započinju i razvijaju više privatnih biznisa, da bi danas, sa svojim sinom **Vinkom**, bili vlasnici hotela *Lav*, jedinog hotela u ovom slavonskom mjestu. Što se tiče Plavne, i danas su s njom povezani, dijelom rodbinskim vezama, dijelom ljubavlju prema šokačkoj nošnji i običajima, a posebice željom da jednog dana ponovno ovdje imaju dom u kojem bi povremeno boravili.

Poduzetnički duh Mijokovih

Vinko Mijok, koji je rođen u Vukovaru 1978. godine, a njegova sestra **Enisa** 1970. u Frankfurtu, o životnom putu njihovih roditelja priča:

»Roditelji nisu imali baš nekakvu perspektivu u Plavni, u to vrijeme je bilo normalno da ljudi rade dva-tri posla dnevno, živjeli su u lošim uvjetima, pa su odlazili kako bi zaradili, uštedjeli i jednog dana se vratili u svoju domovinu. Međutim, oni se iz Frankfurta nisu vratili u Plavnu, već se 1975. nastanjuju u Vukovaru, jer je lijep grad, nedaleko od rodnog sela, ima rijeku Dunav, imao je dušu«.

Otac Stipan prvo je bio uposlen u trgovini u *Veleprometu*, potom na Ovčari u Vukovaru također u jednoj trgovini, a majka Marija radila je u kiosku. Otac je ubrzo dobio posao kao poslovođa u trgovini tekstilne robe 1. maj Pirotd gdje se zaposlila i majka i tu su oboje radili 16 godina da bi potom pokrenuli svoj prvi privatni biznis.

»Budući da su bili u tekstilnoj industriji, odvažili su se 1989. godine otvoriti svoju trgovinu koja se proširila na dodatnu djelatnost šivanja (navlaka za jastuke, posteljine). Prije toga je postojala trgovina s tekstilom (odjeća), obućom, bijelom tehnikom, parfemima. Posao se širio i vremenom su otvorili još jednu malu trgovinu s prehrambenom robom. Međutim, došao je rat '91., sve je uništeno i odlazimo iz Vukovara u potrazi za novim životom. Tata je u Zagrebu, na auto pijaci upoznao jednog čovjeka koji mu je dao priliku da počne ponovno raditi u trgovini. U to vrijeme to su bili čepovi za svu staklenu ambalažu, krenuo je posao, proširio se na prodaju pića i '92. je u Osijeku osnovana firma *Miok magazin* za veleprodaju pića koja se kasnije proširila s ponudom suhomesnatih i mliječnih proizvoda. Došle su hladnjače na 300-tinjak kvadrata, pa ponovno proširenje sa sladoledom, to je bio jedan austrijsko-američki proizvod koji se zvao *Schöller* sladoled, koji je u to vrijeme bio direktna konkurencija *Ledu* u Hrvatskoj. Nakon toga dolazi ponovno proširenje na male dućane, diskonte alkoholnih i bezalkoholnih

pića, što se proširuje na mješovitu robu široke potrošnje u prehrani i domaćinstvu. Potom otac, negdje '95. ulazi u pregovore s jednom firmom gdje na području Osječko-baranjske i Vukovarsko-srijemske županije kupuje 80 kioska s novinama, cigaretama«, prepričava Vinko.

Nakon povratka iz Osijeka u Vukovar, '97.-'98. njegovi roditelji odlučuju kupiti stari hotel *Lav*, koji je prije rata bio istoimeni salon namještaja.

»Taj hotel je inače zatvoren kad je u Vukovaru otvoren novi hotel *Dunav*. Firma koja je bila vlasnik hotela *Lav* je zapravo bila trgovačka kuća *Velepromet*, koja je od hotela u to vrijeme napravila salon namještaja, tako da je svaka soba bila izložbeni salon. Onda to u ratu sve stradava, moji roditelji kupuju oštećenu zgradu, ruše je do temelja i grade gotovo sto posto isti, malo dorađen, takav objekt, proširen s oko tisuću kvadrata«, kaže Vinko, koji je u to vrijeme služio vojni rok u Osijeku i koji se od samog početka uključio u ovaj projekt.

»Bio sam uključen od samog rušenja hotela, kao i u projektiranje, gradnju, dizajniranje, uređivanje izvana i iznutra, odabir radne snage. To je bilo vrijeme koje je dozvoljavalo određeni komfor, imali smo posao koji je sve to pokrivaio, a i tad su postojali određeni krediti preko kojih se to sve odrađivalo i to nas nije ometalo u ideji, realizaciji stvaranja ponude hotela. Hotel je otvoren 1. veljače 2005. godine«, kaže Vinko koji je inače po struci ekonomist.

Razvojni put i izazovi

Hotel *Lav*, kako dalje navodi Vinko, imao je poslovnu školu koja je prešla u kongresni centar unutar hotela na osnovu kojeg je i radio.

»Hotel se dugo godina bazirao na kongresnim kao i ugostiteljskim događanjima. Svaki kongres imao bi potrebe za određenim pauzama (dva-tri coffee breaka s bezalkoholnim pićima i nekakvim sitnim zalozajima, a paralel-

Hotel *Lav* u Vukovaru pod tim imenom i na istom mjestu ucrtan je u gradske planove još 1817. Tijekom 19. i dobrim dijelom 20. stoljeća bio je središte društvenog i zabavnog života toga hrvatskog grada na Dunavu, sastajalište mnogih generacija. Imao je prepoznatljivu i dobru kuhinju i uzorno podrumarstvo, bio je s prekrasnim vrtom s pogledom na rijeku. *Lav* je potaknuo razvoj vukovarskog ugostiteljstva i turizma, a održao se unatoč sve jačoj konkurenciji jer su u njega rado navraćali i gosti i Vukovarci. Pod neobičnim je okolnostima srušen u šezdesetim godinama prošlog stoljeća. Na istom je mjestu 1965. iznikao novi i izgledom potpuno drugačiji hotel kojemu je sudbina ipak bila nešto drugačija. Osim što je pružao ugostiteljske i turističke usluge, neko je vrijeme u njemu bio i salon namještaja. *Lav* je granatama teško oštećen 1991., baš kao i sve zgrade uz obalu Dunava. Kupio ga je u ga je uspješan privatni poduzetnik **Stipan Mijok**, koji se obvezao da će hotel obnoviti i u njemu zaposliti Vukovarce povratnike.

no uz to idu i ručak i večera). To je bilo aktualno do 2020. godine, tj. do korone, kada je sve totalno stalo. Otvorili su se novi kanali gostiju, koji nisu više kongresni, nego se u gradu proširuje infrastruktura u drugim korporativnim segmentima, poput individualnih, poslovnih gostiju. Vremenom je i sport napravio velike iskorake pa dobijamo infrastrukturu bazena, dvoranu, gdje su nam gosti iz Hrvatskog plivačkog saveza, Paraplivačkog, Košarkaškog, Odbojkaškog saveza. Tako da je danas u našem poslu sport dosta prisutan, manje kongresi, no razvija se pomalo i turistička priča i smještaj nam je više izražen nego ugostiteljstvo. U poslovanju danas, od sto posto prometa, 90 posto ostvarujemo kroz segment kreveta, a 10 posto kroz servis hrane i pića. Do korone je to bilo obrnuto – 80 posto prometa ostvarivali smo kroz ugostiteljstvo za kongrese, a ostatak je bio smještaj.«

Hotel ima 40 soba, odnosno oko 100 kreveta, ima restoran sa 60 sjedećih mjesta, koji nije samo za pansioniske već i za *a la carte* goste, uz njega se nalazi kavana također s oko 60 sjedećih mjesta, s tzv. cigar klubom od

30 mjesta. I dalje je tu kongresni centar koji može primiti do 300 ljudi.

Kada je riječ o popunjenosti, Vinko navodi kako je u prva četiri mjeseca zatišje, a potom kreću poslovi koji traju do srpnja, odnosno do početka godišnjih odmora i ljetovanja. Uspješno poslovanje ponovno kreće u rujnu i traje do kraja godine. On u tom smislu ističe prvu polovicu prošle godine koja je bila najbolja otkad hotel postoji i kada je 50 posto popunjenosti bilo od sporta. Kategorizirani su s četiri zvjezdice i imaju dodatnu kategoriju kongresnog centra (s četiri dvorane) unutar hotela.

Trenutno imaju do 30 djelatnika, do kojih je, kako ističe, problem doći, ali se snalaze s ljudima iz Vukovara i njegovog okruženja (Borovo, Borovo Selo, Trpinja, Sotin, Marinci, Vinkovci, Osijek...) i uzimaju ih u krugu od 30 km od Vukovara.

Što se tiče konkurencije, budući da je *Lav* jedini hotel u Vukovaru, kao takav nemaju je u gradu, ali je imaju od manjih smještajnih kapaciteta koji su puno jeftiniji.

»Vukovar nije turistička destinacija, znači gost koji dolazi ovdje ne dolazi na godišnji odmor, više je to iz poslovnih razloga ili je tu u tranzitu. Hotel je sada jedini posao moje obitelji. Firma s kojom smo radili trgovinu prodana je 2006., kupio ju je *Tisak*, najjača trgovačka kuća s kioscima u Hrvatskoj«, kaže Vinko te ističe kako je malo hotela danas koji su opstali 20 godina.

»Sve je to neka volja, snaga, bunt, revolt, borba sam sa sobom da opstaneš. Vrijeme koje je iza nas je jednostavno neprocjenjivo. Jako je bilo teško doći do spoznaje da želiš ići dalje raditi taj posao, da imaš snage raditi ga i za to je potrebno vrijeme. Prije 20 godina bilo je puno komfornije, jednostavnije je bilo raditi, a unazad 10-15 godina puno je teže bilo nastaviti. Nekad je bilo jednostavnije stvoriti nego danas održati jer dolaze nove konkurencije, novi izazovi i trendovi se mijenjaju. Prilagoditi se tržištu nije jednostavno i nestaješ ako ne pratiš trendove. U našem okruženju od 50 km otvorilo se barem četiri dobra nova hotela. Da bi dobili to tržište koje je kod vas dolazilo, pored tih novih hotela nije jednostavno to ostvariti. Tako da je ovo vrijeme od 20 godina jedan proces učenja i traženja samog sebe u svemu tome.«

Budući da je Vukovar proglašen gradom od posebne skrbi, na pitanje kako ocjenjuje današnji život, perspektive i prilike u njemu, odgovara:

»Nikad nije isto, ali mi evo četvrtu godinu imamo pozitivan trend. Vukovar je svakim danom sve više i više na tržištu zato što uvijek dobija novu infrastrukturu, ali životnu, a ne turističku. Nije jednako raditi u unutrašnjosti Hrvatske i na obali. Svatko tko želi investirati u hotelijerstvo ili ugostiteljstvo odlazi tamo gdje se to događa, a to se događa na obali. Naša sezona u turizmu traje jako kratko. Ne mogu reći da se bavimo turizmom, mi se bavimo nekakvom vrstom smještaja i ugostiteljstva. No, država dosta investira u Vukovaru u muzejski i kulturni turizam, ali tu još fali komponenti u ponudi turizma, primjerice zabavni turizam. Svakako, u odnosu na obalu, ovo su samo neki doticaji s turizmom. Mi smo u kotaču te infrastrukture izuzetno bitni u ponudi grada kao hotel«.

Kada su u pitanju olakšice od države za privatnike, navodi kako imaju određene benefite na radnu snagu.

»Država nam vraća 20 posto od onoga što joj plaćamo. To su porezi za mirovinsko i zdravstveno osiguranje djelatnika koje zapošljavamo, ali isključivo dobijamo za one koji su s područja Vukovara. Poticaje možemo dobiti kroz europske fondove i imamo Hrvatsku banku za obnovu i razvoj koja daje određene poticaje kroz kredite za energiju, za obnovu nekog segmenta u hotelu, za uvođenje novih tehnologija, dodatne ponude, ali sve je to u neakvom malom postotku.«

Što se tiče planova u budućnosti, Vinko Mijok kaže kako im slijedi veća obnova hotela, koja je već započela prethodne godine.

»Napravljena je nova fasada, što je imalo nekih sedam faza i trajalo je oko pola godine. Tu je i nova kotlovnica, tj. novo grijanje, ima tu puno sitnih dorada, popravaka, prerada, preinaka i na kraju bi se trebao dogoditi novi redizajn unutrašnjosti hotela«, navodi on te ističe kako i u budućnosti vidi sebe u ovom poslu.

»Najteži period učenja je prošao, naučili smo raditi ovaj posao, radimo ga 20 godina, ne možemo reći da smo naučili sve, uvijek se uči, ali znamo dovoljno da bismo se mogli nositi s tim idućih 20 godina.«

Povezanost s Plavnom

U Plavni je živjelo unazad četiri generacije Mijokovih, a Vinkovo djetinjstvo obilježili su redoviti posjeti ovom selu obiteljima njegovih roditelja. I danas je redovito posjećuje.

»Svskog vikenda bili smo u Plavni, tako da imam i te kakvu vezu s tim selom. Moje djetinjstvo do rata je bilo tamo i Plavnu volim kao i Vukovar. I danas imamo tamo prijatelje iz djetinjstva i volim to selo jer je dio mog života. U Plavnu idemo na Svi svete, na kirbaj kad odlazimo u posjet našim rodovima. U Plavni imam rođenog bratića, koji ima tri sina, a najmlađi je dobio sina pa sam postao stric, drugo koljeno. To selo je jednostavno nešto što je dio nas i u budućnosti ako budemo imali prilike, možda tamo kupimo i kuću kako bismo se više povezali sa samim selom i ponovo životom koji smo nekad imali. No, s obzirom na vrijeme koje nemamo, tj. imamo ga samo za posao, ali ne za sebe, to nam je jedna želja – tatina i moja, da još dok smo svi na okupu, ponovo tamo imamo nešto«, kaže Vinko te na koncu ističe ljubav prema šokačkoj nošnji:

»Imamo dosta šokačkih stvari, nošnje (dva-tri sanduka), imamo i namještaja (kredenaca, vitrina itd.) koje smo uspjeli sačuvati. Sve je to uglavnom kod moje sestre, ona to čuva. Tata i danas nosi šokački šešir, imamo sliku gdje smo svi u šokačkoj nošnji (tu je moj djed, njegov tata, njegova tetka, njegov djed i baka, od mog djeda brat rođeni, svi iz obitelji Mijok). Imam i sliku kada sam imao prvu pričest u Plavni gdje sam u šokačkoj nošnji, kao i moja sestra, a imam sliku i gdje je moj pradjed i prabaka Čelić (roditelji tatine mame)«.

Z. V. / I. P. S.

Proizvođači dima i magle

Za pravdu se obično kaže da je spora ali dostižna, ali postoje društva-slučajevi – zapravo čitav serijal slučajeva – u kojima ova uspavanka za nestrpljive jednostavno ne vrijedi. Jedno od takvih društava je, naravno, i naše, a samo nabranje najtežih slučajeva uz navođenje najosnovnijih podataka ispunilo bi ovaj tekst do kraja, počevši od ubojstava **Dade Vujasinović** i **Slavka Ćuruvije**, preko pada helikoptera kod Batajnice i nedostatka »dvije minute« video snimke kod Bubanj potoka, pa do rušenja nadstrešnice i ubojstva šesnaestoro ljudi u Novom Sadu 1. studenoga 2024. O slučajevima »manjeg intenziteta«, incidentima takoreći – a kojih je čitava planina papira – suviše je i govoriti.

Jedan od takvih slučajeva je i onaj koji se ne tako davno dogodio i kod nas. Prošlo je, naime, dva puna mjeseca od požara u *Maloj gostioni* na Paliću u kom je taj restoran od 170 ljeta izgorio u velikoj mjeri, a javnost do danas ne zna ništa više u odnosu na ono što je znala kada se to i dogodilo u ranim jutarnjim satima 12. veljače – jedno veliko ništa! Iстина, već toga dana Osnovno javno tužiteljstvo u Subotici uputilo je priopćenje za javnost da postoji osnovana sumnja da je požar podmetnut i da policija intenzivno traga za N. N. osobom ili osobama, pa je istu tu informaciju javnosti prosljedila i mjesec dana kasnije, a kako je i od toga prošlo mjesec dana i kako građani i dalje o požaru znaju jedno veliko ništa stječe se dojam kao da se istraga vodi u pačjoj školi, i to »od srede do petka« s rezultatima poznatim iz istoimene pjesme **Jovana Jovanovića Zmaja**. Ništa, dakle, subotička i javnost općenito ne znaju o požaru u *Maloj gostioni*, osim da se on dogodio i da Tužiteljstvo »sumnja«, a policija »istražuje«; ne zna čak ni tko je tužitelj koji to veli, niti čuje ili vidi što o ovome »slučaju« imaju reći nadležni iz policije ili vatrogasaca, zašto ne? Sve je, dakle, obavijeno dimom i maglom iako je za njihovo otklanjanje prošlo posve pristojno vrijeme da se izađe i s više detalja što je u njima (bilo) skriveno.

Upravo taj dim i magla – kojega s namjerom ili zbog nesposobnosti najkompetentniji ne daju da nestane – i u javnosti izaziva sumnju o prirodi samog slučaja, odnosno njegovoj pozadini. Primjerice to da najodgovorniji (Osnovno javno tužiteljstvo, policija, pa i vatrogasci) znaju mnogo više u odnosu na »sumnju« koju sramežljivo javno ispovijedaju, počevši od identiteta počinitelja, motiva izvršenja i eventualnog nalogodavca ili nalogodavaca za to. Pravo je, međutim, pitanje zašto jedan tako brutalan slučaj upravo dimom i maglom brane od očiju javnosti, odnosno koji je to viši interes da »postojanje osnovane sumnje« bude sedativ koji će građanima dati privid kako je ovdje ipak riječ o pravnoj državi u kojoj institucije funk-

cioniraju besprijekorno, da je »istraga u toku« i da građani nakon što su ga progutali mogu mirno spavati. Napose oni koji ne stanuju u blizini nekih poznatih ili značajnih objekata.

U međuvremenu policija redovito tjedno javnosti šalje dimne zavjese i pušta maglu priopćenjima o tome koliko je zahtjeva izdala za pokretanje prekršajnog postupka protiv sudionika u prometu s manjkom svjetla na biciklu ili

viškom maligana za volanom, o tome tko je na terasi uzgajao marihuanu ili pak o uhićenjima švercera migranata, kako bi se u javnosti – kao i uvijek – stekao privid o tome da i mi spadamo u red pravnih država najvišega stupnja u kojima institucije funkcioniraju besprijekorno. Problem je samo u tome što se takva slika gradi od sitnih kamenčića jer za gromadne stijene u njoj nema mjesta.

Ono što ovih dana djeluje da gusto nataloženi dim i maglu može razgrnuti ne dolazi odavde, ali se i te kako može odnositi i na naše bliže okruženje, pa i na pojedince u našem gradu osobno. Riječ je o novom pobjedniku izbora u Mađarskoj Tiszi, odnosno najavama njenog članka **Pétera Magyar**a da će se preispitati uvjeti izgradnje pruge na relaciji Budimpešta – Beograd; da će novac što ga mađarska Vlada upućuje sunarodnjacima u Vojvodini biti pod potpunom kontrolom onoga koji ga daje, kao i da će se provjeriti utemeljenost je li nedavno bilo stvarne opasnosti na plinovodu kod Kanjiže ili je riječ o nevjesto režiranoj predstavi. Ako se njegova obećanja ostvare, bit će zacijelo zanimljivo vidjeti do kojih će sve adresa istraga stići, a svakako će zanimljivo biti vidjeti hoće li nakon toga i požar u *Maloj gostioni* biti iskra koja će potpaliti lampaš da se razgovijetno pročitaju slova izvršitelja i nalogodavca paljenja jednoga od najljepših ugostiteljskih objekata u ovom dijelu Vojvodine kao i onih koji su odgovorni za držanje prsta na tinju.

Z. R.

Izvannastavne aktivnosti – mali maturalac

S vršnjacima na putu uspomena

Mali maturalac, kao kruna izvannastavnih aktivnosti, obilježava završetak osnovne škole. Tako su učenici osmih razreda cjelovite nastave na hrvatskom jeziku te izbornog predmeta hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture od 8. do 12. travnja imali nezaboravnih pet dana druženja na relaciji Sinj – Split – Trogir – Zagreb.

Na ekskurziji je sudjelovalo 39 učenika iz OŠ *Ivan Milutinović* i *Matko Vuković* iz Subotice, OŠ *Vladimir Nazor* iz Đurđina, OŠ *Matija Gubec* iz Tavankuta, OŠ *Moša Pijade* iz Berega, OŠ *22. oktobar* iz Monoštora, OŠ *Ivan Goran Kovačić* iz Sonte i OŠ *Sveti Sava* iz Plavne.

Tijekom ovih pet dana učenici su posjetili kulturno-povijesne i obrazovne lokalitete. U Sinju, gdje su bili i smješteni prvih dana, obišli su Muzej Sinjske alke, Svetište Gospe Sinjske i tvrđavu Kamičak. U Splitu su razgledali grad panoramskim autobusom, a potom su uz stručno vodstvo pješice obišli splitsku rivu i Dioklecijanovu palaču. Nakon Splita put je nastavljen u Trogiru u kojem su obišli crkvu Svetog Lovre, tvrđu Kamerlengo, te posjetili plažu Kopakabana na otoku Čiovo.

Program ekskurzije nastavljen je u Zagrebu, gdje su učenici posjetili Zoološki vrt, razgledali znamenitosti u središtu grada, obišli Tehnički muzej *Nikola Tesla* te bili na svetoj misi u bazilici Presvetog Srca Isusova. Tijekom boravka u Zagrebu bili su smješteni u Učeničkom domu *Marija Jambrišak*.

Kako navodi koordinatrica izvannastavnih aktivnosti pri HNV-u **Tanja Stantić**, ekskurzija je protekla uspješno i u skladu s planiranim programom.

»Mali maturalac za naše učenike ima iznimnu vrijednost jer okuplja jednu generaciju djece koja se obrazuje na hrvatskom jeziku, bilo kroz cjelovitu nastavu ili kroz predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture. Ovakva putovanja pružaju učenicima priliku da nastavne sadržaje iz povijesti, geografije i fizike dožive na neposredan način i povežu ih s konkretnim iskustvom te jačaju hrvatski jezik. Posebno je važan i boravak u Hrvatskoj, gdje učenici razvijaju osjećaj povezanosti s matičnom domovinom i jačaju svoju nacionalnu pripadnost. Uz obrazovni aspekt, ekskurzija ima i snažnu socijalnu dimenziju jer omogućuje upoznavanje i povezivanje učenika iz različitih sredina«, rekla je Stantić.

Bilo je ovo vrijeme za druženje, bolje upoznavanje i stvaranje novih prijateljstava, a tako misle i sudionici ovoga puta.

»Drago mi je što imamo priliku ići na ovakvo putovanje jer pohađamo nastavu na hrvatskom jeziku. Obišli smo mnoga mjesta na kojima još nisam bila i upoznala sam nove prijatelje među svojim vršnjacima, a puno toga će mi ostati u sjećanju. Najviše su me se dojmili pokusi uživo u muzeju *Nikole Tesle*, posebno onaj s Teslinim transformatorom. Nevjerojatan je osjećaj vidjeti kako struja prolazi kroz zrak i pali neonske cijevi u našim rukama«, priča **Marija Kujundžić**.

Istog mišljenja je i **Matea Bako** koja kaže:

»Dojmovi s putovanja još se slažu, ali tijekom putovanja posjetili smo Split, Trogir, Sinj i Zagreb i sve mi je bilo prelijepo. Svaki grad, svako mjesto me je oduševilo na svoj način. Posebno sam sretna što sam imala priliku sve ovo obići i vidjeti zahvaljujući nastavi koju pohađam. Najviše me se dojmio Split zbog mora, rive i posebne atmosfere koju ću još dugo pamtići«.

Pred malim maturantima je velika odluka i izbor novog puta. Oni već krajem svibnja završavaju nastavu, a tada slijede pripreme i polaganje završnog ispita, te popunjavanje liste želja i u konačnici, u srpnju upis u srednju školu. Ovaj put, koji će osmaši zasigurno pamtići cijeloga života, organiziralo je Hrvatsko nacionalno vijeće, a roditelji su sufinancirali dio troškova, dok je prijevoz učenika financijski pomoglo Hrvatsko prosvjetno društvo *Bela Gabrić*.

Ž. V.

Druženje kao nagrada i poticaj

Po riječima Bernadice Ivanković, tema koja će obilježiti ovu godine bit će »Život na salašu«, a sam etnokamp bit će održan od 10. do 14. kolovoza

Volonteri Etnokampa Hrvatske čitaonice, na čelu s predsjednicom **Bernadicom Ivanković**, i ove godine imali su četverodnevni izlet.

Naime, Hrvatska čitaonica u suradnji sa Zagrebačkom županijom a posredstvom OŠ *Stjepana Barasičeka* iz Ivanić-Grada organizirala je edukacijski izlet, kao nagradu za sve one koji neumorno rade oko Etnokampa i pomažu rad Hrvatske čitaonice. Tako je dio volontera, od 10. do 13. travnja gostovao u Hrvatskoj, odnosno u Dugom Selu, a posjetili su i pojedina mjesta Sisačko-moslavačke županiji, te su obišli Dugo Selo, Sisak i Ivanić-Grad.

Ustaljena suradnja rađa i nova partnerstva

Suradnju s Hrvatskom čitaonicom još prije sedam godina započeo je bivši ravnatelj OŠ *Stjepan Radić* u Božjakovini **Jure Mišković** koji i danas, iako u mirovini, pomaže kroz razne projekte i surađuje s Hrvatima u Vojvodini. Uz njega u ovu suradnju uključila se i viša stručna suradnica za osnovno školstvo pri Upravnom odjelu za prosvjetu, kulturu, sport i tehničku kulturu Zagrebačke županije **Darinka Balen**, koja je i ovoga puta bila domaćica gostima iz Vojvodine.

»Presretna sam da ovu suradnju već četiri godine realiziramo, ove godine na redu je bila Sisačko-moslavačka županija jer mi je cilj da se upozna središnji dio Hrvatske, njezne posebnosti, ljepote i sve ono što tu vidite da možete primjenjivati u radu Hrvatske čitaonice, Etnokampa i općenito u suživotu s i radu s djecom u Subotici i okolici. Posebna mi je čast da nas je Hrvatska čitaonica na čelu s Bernadicom prepoznala kao partnere, kao dobre suradnike u ovom neprocjenjivom projektu, jer mislim da je to izuzetno velika vrijednost da se s djecom koja žive u Subotici i okolici, pa i cijeloj Vojvodini, njeguje kultura, običa-

ji, tradicija, baština Hrvatske, a na ovaj način je najbolje prenosimo. Radujem se da smo tijekom ovoga posjeta i boravka volontera u Dugom Selu uspjeli dogovoriti i novu suradnju između dviju škola. Veselim se novoj suradnji i novim susretima. Naš cilj je što više pomoći, a uspjeli smo dogovoriti s našim akademskim umjetnikom **Robertom Samardžićem** i radionice gline i keramike koje će biti u Hrvatskoj čitaonici u Subotici. Vjerujem da ćemo uz pomoć svega ovoga doprinijeti jednoj novoj kreativnosti volontera, ali u konačnici i djece«, kaže Balen.

Kako je Balen napomenula ovaj susret bio je ujedno i prilika za dogovor o budućoj suradnji i sklapanju *Povelje prijateljstva* između dviju škola: OŠ *Vladimir Nazor* iz Đurđina koju je predstavljala ravnateljica **Ljiljana Dulić** i OŠ *Josipa Zorića* iz Dugog Sela koju je predstavljala

ravnateljica **Marina Perković**. Ovoga puta razgovaralo se o budućim zajedničkim aktivnostima koje će povezati učenike i učitelje s obje strane granice.

Osnaživanje volontera

»Višegodišnji projekt 'Osnaživanje volonterskog tima Hrvatske čitaonice Lijepom Našom' je i ove godine re-

aliziran na veliko zadovoljstvo svih nas. I ove godine ne samo da smo zadržali kontinuitet, nego smo uspostavili zajedništvo više generacija na zajedničkom edukativnom osnaživanju. Sve ovo stečeno će nam najviše koristiti u radu s djecom u Etnokampu koji je jedan od najvažnijih projekata za ovaj volonterski tim. Djeca koja su bila polaznici Etnokampa sada su na mjestu volontera, što nam je osobito drago. Nadam se da će za koju godinu oni biti inicijatori radionica i programa, tako da ujedno i odgajamo vlastiti kadar za budućnost. Svega ovoga ne bi bilo da nemamo ljude koji su tu uvijek za nas, osobito Darinka Balen i Jure Mišković. O ovom našem posjetu brine Zagrebačka županija putem suradnje sa školom *Stjepan Basariček* iz Ivanić-Grada koja nam omogućava

ne samo financijsku, nego i organizaciju pomoći. Stoga im od srca zahvaljujem na svemu što godinama unazad čine za Hrvatsku čitaonicu. Ne smijem izostaviti ni Grad Dugo Selo i Ivanić-Grad, koji su naš boravak pomogli i financijski i na brojne druge načine. Svi oni na svoj način doprinose da mi imamo priliku upoznati dijelove Hrvatske, a uz to i učiti, upoznati nove metode, tehnike, vidjeti znamenitosti, dobiti ideje za nove radionice i nove programe. Tako smo i tijekom ovog putovanja dogovorili detalje projekta koji financira Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske, a koji će biti radnog karaktera kada će volonteri imati trodnevnu edukaciju rada s glinom, alatima i strojevima koje smo osigurali putem Prekograničnog projekta. Tako ćemo dodatno moći educirati naše ljude, ali i raditi na samoodrživosti. Ovom prilikom dogovorili smo sve naredne termine, a o tome će tek biti riječi», kaže Bernadica Ivanković.

Volonteri su na ovom produljenom edukativnom vikendu obišli *Holandsku kuću*, novu školu *Galdovo* u Sisku, Centar znanja i planetarij *Munjara*, sam grad Sisak, Čigoč (selo roda) i Lonjsko polje. Imali su misu u obnovljenoj crkvi sv. Petra u Ivanić-Gradu, poslušali i obišli priču *Crno zlato Moslavine*. Posjetili su i uživali u kompleksu *Naftalan*, imali prijem kod gradonačelnika Dugog Sela, obišli školu *Josipa Zorića*, te imali zajedničku svečanu večeru s domaćinima i ravnateljima spomenutih škola.

Tijekom ovih dana dogovorena je i tema koja će obilježiti ovogodišnji 19. Etnokamp Hrvatske čitaonice. Po riječima Bernadice Ivanković tema koja će obilježiti ovu godinu bit će »Život na salašu«, a sam Etnokamp bit će održan od 10. do 14. kolovoza. Brojne ideje za ovogodišnji Etnokamp rođene su upravo na ovom edukativnom izletu, no, o tome tek u kolovozu.

Ž. V.

Andrej Panjik, osvajač zlatne medalje gastronomskom natjecanju
Gastro Erasmus 2026. u Turskoj

Međunarodno priznata znanja i vještine

»Kuhanje se mora voljeti i taj posao ne može svatko raditi. Potrebno je stalno raditi na sebi, usavršavati se, ići u korak sa suvremenim tehnologijama«, kaže Andrej Panjik

Na trećem međunarodnom gastronomskom natjecanju *Gastro Erasmus 2026.* koje je održano prošlog mjeseca u Turskoj (Side) u prestižnom hotelu *The Raga Side* učenici Ekonomske škole *9. maj* iz Srijemske Mitrovice ostvarili su izuzetan uspjeh u konkurenciji škola iz više europskih zemalja. U pojedinačnoj disciplini, pripremi paste, **Andrej Panjik** iz Šida osvojio je zlatnu medalju, a zajedno sa svojim prijateljima **Ognjenom Mališićem** i **Davidom Stevićem** u timskoj pripremi jelovnika osvojili su brončanu medalju.

Ljubav prema kuhinji od malih nogu

Andrej Panjik pohađa drugu godinu Ekonomske škole *9. maj* smjer kuhar. Od malih nogu volio je kuhati s majkom, tetkom i bakom. Nakon završene osnovne škole u Šidu upisao se u srednju školu, smjer kuhar, u Srijemskoj Mitrovici. Najviše voli pripremati meso na roštilju i želja mu je postati majstor roštilja.

»Moja najveća želja bila je upisati srednju školu za kuhara. Tu želju sam ostvario upisom u Ekonomsku školu

u Srijemskoj Mitrovici. Na prvoj godini imali smo teorijski dio i praksu u vrtićima. Na drugoj godini već su počele pripreme u kuhinji, ali samo osnovne stvari. Podijeljeni smo na praktični dio u restorane u koje smo išli dva puta tjedno. To nam je puno pomoglo u stjecanju znanja rada u kuhinji, budući da smo imali priliku učiti od izvrsnih kuhara«, kaže Andrej, dodajući da mu nije bilo lako i da je imao nervozu jer se morao snalaziti kada je gužva, ali, kako kaže, uspio je uz pomoć uposlenika.

Uz teoretsko znanje, ubrzo je stekao vještinu i spretnost koju su profesori prepoznali.

»Od 28 učenika u drugom polugodištu u drugoj godini, razredni starješina odabrao je mene i još dvoje prijatelja za međunarodno gastronomsko natjecanje u Turskoj. Rekao nam je da će to biti prilika da vidimo kako se snalazimo u kuhinji i kako međusobno komuniciramo. Mjesec i pol ranije morali smo prijaviti jela koja ćemo tamo pripremati. Trebala su to biti specifična jela, kombinacija okusa i izgleda, kako bi jelo izgledalo što primamljivije i skuplje. Bilo je važno pokušati da porcije na tanjuru budu što manje. U pripremi za natjecanje pomagali su nam razredni starešina **Dragan Vukolić** i profesorica **Anđelka Popović**. Pripremali smo se dva mjeseca. Ostali smo u školi po 7-8 sati vježbati način pripreme jela i serviranja. Trebalo je vježbati pripremiti predjelo, glavno jelo i desert za sat i pol vremena. To vrijeme nam je bilo problem, ali uz vježbu smo postigli potrebnu brzinu pripreme«, kaže Andrej.

Kako dalje navodi, odlazak i boravak u Antaliji bio je nezaboravan. Sklopio je brojna prijateljstva s mladima iz drugih europskih država.

»Kada smo otišli u Tursku, kupili smo potrebne namirnice za pripremu jela i smjestili se u hotel. Bilo je natjecatelja iz 14 zemalja. Iz svake od njih bilo je više ekipa. Po jedna ekipa bila je iz Srbije i Rumunjske. Konkurencija je bila jaka, ali smo se potrudili da budemo najbolji. Prvog

dana natjecao sam se pojedinačno i pripremao sam tjestenu. Imao sam 45 minuta vremena da je priprelim. Sutradan smo se natjecali timski. Pripremali smo umak od avokada, losos, papriku i prženi kruh. Za glavno jelo pripremali smo biftek u umaku od pečuraka, pire krumpir i kuglice od krumpira, a za desert moderniju verziju lijenje pite s jabukama. To je pita s urolanim tijestom i jabukama. Na vrhu tijesta je fil od pudinga, posut borovnicama. Imali smo 35 minuta za pripremu po jelu, što smo i uspjeli».

Osim vremena, stručni žiri cijenio je okus, izgled jela, ponašanje natjecatelja i čistoću u kuhinji, kao i međusobnu komunikaciju, točnije timski rad.

»Ovo iskustvo i postignut uspjeh puno mi znači. Pri upisu u srednju školu razredni starješina je već tada spominjao natjecanje u Turskoj i u drugim državama, što me je obradovalo. Kada sam bio izabran za natjecanje, rekao sam sebi da ću se maksimalno potruditi da osvojim barem neki plasman. Meni je značio i sam odlazak na natjecanje, a osvajanje prestižne nagrade nisam očekivao«, kaže Andrej.

Kaže da će mu nagrada i certifikat koje je osvojio biti još veći poticaj za daljnji napredak.

»Planiram nakon srednje škole upisati višu gastronomsku školu. Uz pomoć dobijenog certifikata na natjecanju bit će mi puno lakši upis na daljnje školovanje, ali i zaposlenje. Kuhanje se mora voljeti i taj posao ne može svatko raditi. Potrebno je stalno raditi na sebi, usavršavati se, ići u korak sa suvremenim tehnologijama. Vještina i spretnost se nauči kroz praksu, a veliku ulogu imaju profesori koji nas podržavaju u radu. Nemam potpuno

znanje i spreman sam još raditi na sebi kako bih se vrhunski usavršio. Želja mi je da radim na brodu kao kuhar i nadam se da ću taj životni san ostvariti«, kaže na kraju razgovora naš sugovornik.

Mentori nagrađenih učenika Dragan Vukolić i Anđelka Popović s ponosom ističu da su učenici srijemskomitrovačke škole ovim rezultatom još jednom potvrdili kvalitet znanja, posvećenost i visoku razinu kulinarskih vještina dostojno predstavljajući svoju školu i zemlju na međunarodnoj sceni.

S. D.

Rast postoji, ali bez snažnijeg zamaha

Inflacija se smiruje – gospodarski rast ostaje usporen

Službeni podaci pokazuju da su inflatorni pritisci u Srbiji oslabjeli i da su cijene ušle u ciljane okvire Narodne banke Srbije, no industrija i ukupni gospodarski rast i dalje ne daju dovoljno razloga za veći optimizam

1. Prosečne zarade			
Republika Srbija	Zarade		Zarade bez poreza i doprinosa
	I 2026		I 2026
Ukupno		163385	118429
Zarade zaposlenih u radnom odnosu		163928	118846
Zarade zaposlenih van radnog odnosa		105182	73674
Zarade zaposlenih u pravnim licima		173432	125899
Zarade preduzetnika i zaposlenih kod njih		91346	64967
Javni sektor		175340	126554
Van javnog sektora		158539	115135

Nakon razdoblja snažnih poskupljenja i izraženih inflatornih pritisaka Srbija je početkom 2026. godine ušla u mirniju fazu kada je riječ o rastu cijena. Prema najnovijim podacima Republičkog zavoda za statistiku, potrošačke cijene u ožujku ove godine bile su više za 0,5 posto u odnosu na veljaču, dok je međugodišnja inflacija iznosila 2,8 posto. Time se inflacija i dalje nalazi unutar ciljanog koridora Narodne banke Srbije, koji iznosi tri posto, uz dopušteno odstupanje od plus ili minus 1,5 postotnih bodova. Takvi podaci upućuju na to da su najizraženiji inflatorni udari, koji su prethodnih godina snažno opterećivali i građane i gospodarstvo, zasad oslabjeli. No, iako su cijene pod većom kontrolom nego ranije, to ne znači da su nestali svi ekonomski problemi. Upravo suprotno: dok se inflacija smiruje, sve je vidljivije da gospodarstvo Srbije i dalje raste sporije nego što bi bilo poželjno, a pojedini sektori ne pokazuju dovoljno snage za ozbiljniji zamah.

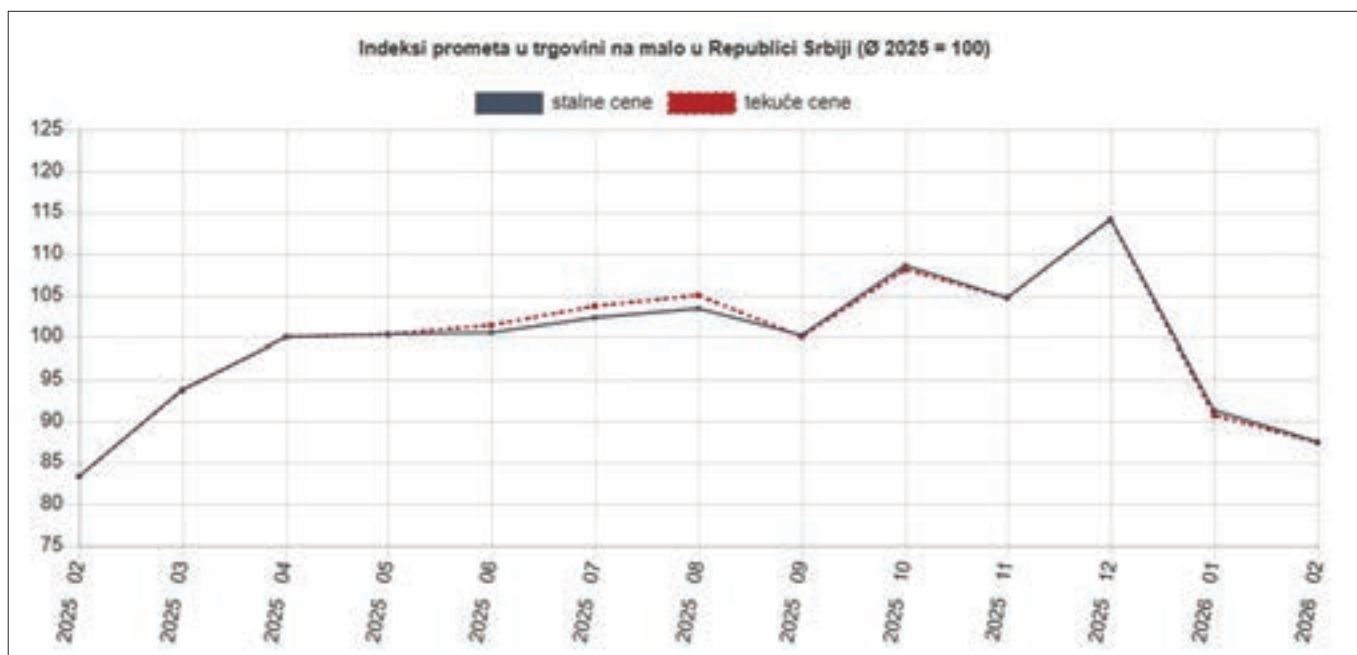
Cijene pod kontrolom, ali monetarna politika i dalje oprezna

Da Narodna banka Srbije i dalje ne želi prerano proglasiti pobjedu nad inflacijom pokazuje i odluka Izvršnog odbora od 9. travnja kada je referentna kamatna stopa zadržana na razini od 5,75 posto. Istodobno su nepromijenjene ostale i kamatne stope na depozitne i kreditne olakšice na 4,5, odnosno 7 posto. Odluka da ključna kamatna stopa ostane na istoj razini govori kako središnja banka procjenjuje da je inflacija zasad obuzdana, ali i da vanjsko okruženje i dalje nosi previše neizvjesnosti za veće monetarno popuštanje. U obrazloženju svoje odluke Narodna banka Srbije posebno je istaknula rizike koji dolaze iz međunarodnog okruženja, od geopolitičkih napetosti i mogućih poremećaja u svjetskoj trgovini do

oscilacija cijena energenata i sirovina. Drugim riječima, domaća inflacija jest usporila, ali gospodarstvo Srbije i dalje je snažno povezano s globalnim tržišnim kretanjima, zbog čega prostor za opušteniju monetarnu politiku ostaje ograničen. Koliko je gospodarski rast i dalje umjeren, pokazuju i službeni podaci o bruto domaćem proizvodu. Prema kvartalnim obračunima Republičkog zavoda za statistiku, realni rast bruto domaćeg proizvoda u 2025. godini iznosio je dva posto u odnosu na prethodnu godinu. U četvrtom tromjesečju 2025. godine BDP je, u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, porastao za 2,2 posto. To znači da gospodarstvo nije ušlo u stagnaciju, ali i da taj rast ostaje prilično umjeren, osobito ako se u obzir uzme potreba za snažnijim investicijama, većom proizvodnjom i otpornijim razvojnim tempom. Takva dinamika rasta govori da je Srbija zasad uspjela očuvati makroekonomsku stabilnost, ali bez dovoljno snažnog zamaha koji bi se mogao preliti ravnomjernije na sve sektore gospodarstva. U uvjetima kada su i europska i svjetska ekonomija opterećene novim neizvjesnostima, rast od dva posto ne djeluje dramatično loše, ali ne ostavlja ni previše prostora za snažniji optimizam.

Industrija i dalje šalje oprezan signal

Dokaz da realni sektor još nije uhvatio čvršći ritam, pokazuje i industrijska proizvodnja. Prema podacima Republičkog zavoda za statistiku, industrijska proizvodnja u veljači 2026. godine bila je za 0,3 posto manja nego u veljači prošle godine. Iako je riječ o blagom padu, taj podatak ipak pokazuje da industrija, kao jedan od ključnih oslonaca gospodarstva, još uvijek ne daje dovoljno snažan impuls ukupnom rastu. Upravo zato smirivanje inflacije ne treba promatrati izolirano. Kada cijene miruju, a proizvodnja ne raste uvjerljivije, postaje jasno da glav-

no pitanje više nije samo koliko se uspješno obuzdavaju inflatorni pritisci, nego i koliko je domaće gospodarstvo sposobno generirati stabilniji i kvalitetniji rast. Industrija, izvoz i investicije i dalje ostaju ključna područja od kojih će ovisiti hoće li sadašnja stabilnost prerasti u ozbiljniji razvojni zamah. S druge strane, određenu potporu ukupnoj ekonomskoj aktivnosti i dalje daje osobna potrošnja. Promet robe u trgovini na malo u veljači ove godine, kako pokazuje Zavod za statistiku, bio je realno veći za 4,6 posto nego u istom mjesecu prošle godine, dok je u prva dva mjeseca 2026. godine zabilježen realni rast od 5,1 posto. To pokazuje da domaća potrošnja još uvijek održava određenu razinu gospodarske aktivnosti, unatoč

nju, što djelomično ublažava pritisak sporijeg rasta u drugim dijelovima gospodarstva. Ipak, oslanjanje ponajprije na potrošnju, bez snažnijeg rasta industrije i investicija, teško može biti dovoljno čvrst temelj za dugoročniji gospodarski iskorak.

Stabilnije cijene nisu dovoljne same po sebi

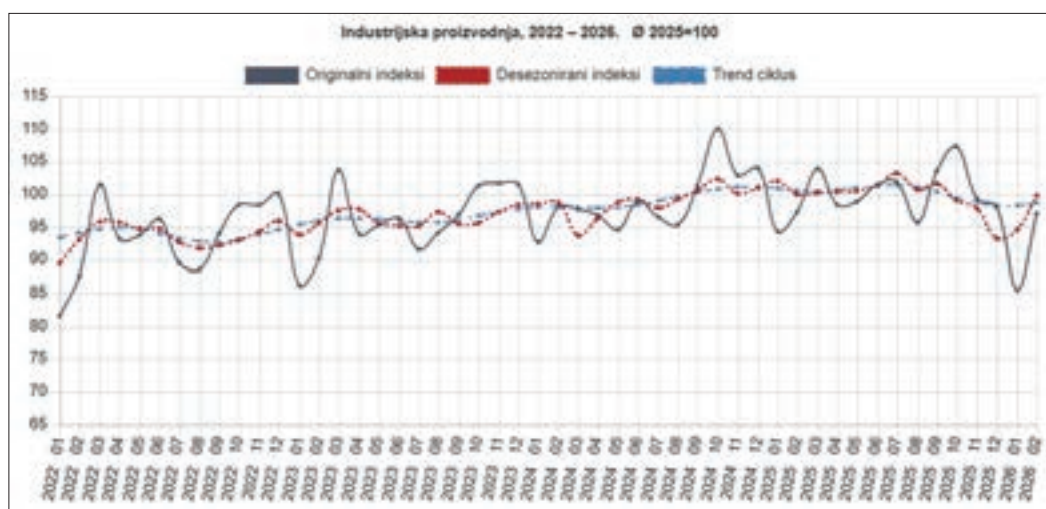
Sve zajedno pokazuje da je gospodarska slika Srbije u ovom trenutku dvoznačna. S jedne strane, inflacija se vratila u ciljane okvire, što je važan signal stabilizacije nakon razdoblja izraženih cjenovnih udara. S druge strane, ukupni rast ostaje umjeren, industrijska proizvodnja ne

pokazuje uvjerljiviji zamah, a Narodna banka Srbije i dalje vodi opreznju politiku zbog brojnih vanjskih rizika. Može se zato zaključiti da Srbija ulazi u razdoblje u kojem više nije glavno pitanje hoće li inflacija nastaviti snažno rasti, nego hoće li gospodarstvo uspjeti uhvatiti stabilniji i snažniji razvojni ritam. Cijene se jesu smirile, ali gospodarski rast još uvijek nema dovoljno širine i snage da bi se moglo govoriti o punijem opo-

ravku. Upravo u tome i jest glavna ekonomska poruka ovog trenutka: makroekonomska stabilnost postaje vidljivija, ali razvojni zamah još nije dovoljno snažan.

Ivan Ušumović

FOTO: www.stat.gov.rs

sporijem rastu u proizvodnim sektorima. Rastu potrošnje pridonose i veće zarade. Prosječna neto plaća isplaćena za siječanj 2026. godine iznosila je 118.429 dinara, što je nominalno 10,2 posto, a realno 7,6 posto više nego u istom mjesecu prethodne godine. To znači da su kućanstva, barem zasad, dobila nešto više prostora za potroš-

Suvremena književnost vojvođanskih Hrvata u časopisu Vijenac

»Glasovi koji vatru riječi drže živom«

Novi broj književnog lista za umjetnost, kulturu i znanost Matice hrvatske Vijenac za temu ima suvremenu hrvatsku književnost u Vojvodini. Uvodni tekst naslovljen *Glasovi koji vatru riječi drže (još) živom* i izbor iz aktualne produkcije potpisuje književnik i publicist **Tomislav Žigmanov**. U tom se izboru našla poezija **Nevene Mlinko** i **Mirka Kopunovića**, kratka priča Antunov izbor Tomislava Žigmanova i esej Kaligraf izgubljenog arhilogosa **Darka Baštovanovića**.

Žigmanov u uvodnom tekstu ističe kako je »mnogovrsna i živa tranzicija« bitna značajka suvremene hrvatske književnosti u Vojvodini.

»Na početku ćemo u vezi s tim ustvrditi da je u zadnjih desetak godina došlo do učestalog a tihog nestanka svih književnih vedeta – smrt većine bardova i nemoć pisanja neumrlih iz najstarije generacije književnika stvorila je nezabilježenu zjapeću prazninu u književnom prostoru ... Danas je, dakle, u hrvatskoj književnosti u Vojvodini radikalno smanjen

broj 'književnika od formata', a skromna i blijeda socijalizacija novih snaga, koja se odvijala i odvija se još uvijek bez temeljnog programa, očito nije dala bogatije rezultate u regeneraciji književnih stvaratelja«, bilježi on.

Kada je riječ o žanrovskoj profilaciji, kako navodi Žigmanov, nastavlja se čvrsta dominacija pjesništva, s posebnim naglaskom na kvalitetu ženskog pisma.

»O kratkoj priči i esejima može se tek tu i tamo nešto pročitati i to iz pera nekolicine autora, dok rasnih romanopisaca među živim autorima više, barem zasad, nema. Isto je i s umjetnički relevantnim dramskim stvaralaštvom – također apsolutno izostaje«, zaključuje on.

Temat je ilustriran radovima likovnih stvaralaca iz zajednice vojvođanskih Hrvata – **Angeline Mačković**, **Gustava Matkovića**, **Josipa Skenderovića Age** i **Ružice Miković Žigmanov**.

Osim u tiskanom izdanju, temat je dostupan i na internetskoj stranici časopisa: www.matica.hr/vijenac.

D. B. P.

Hrvatska matica iseljenika

Ljetna škola hrvatskoga folklora

Hrvatska matica iseljenika poziva prijatelje hrvatskog folklora na Ljetnu školu hrvatskoga folklora koja će se u njenoj organizaciji održati od 4. do 13. kolovoza ove godine u Zadrju, a bit će posvećena programu plesova, nošnji i glazbala jadranskog područja. Zainteresirani se mogu prijaviti slanjem popunjene prijavnice koja je objavljena na mrežnoj stranici Matice (www.matis.hr) najkasnije do 15. lipnja.

Polaznici desetodnevne Ljetne škole mogu odabrati jedan od tri ponuđena programa: ples, tambure ili tradicijska glazbala.

HMI je omogućila i Hrvatima izvan Hrvatske oslobođenje od plaćanja školarine na temelju odobrene pisane zamolbe njihove kulturne zajednice ili udruge, pa moli da se zamolba za oslobođenje pošalje najkasnije do 1. lipnja ove godine.

Glavni i programski stručni voditelj Ljetne škole folklora je **Andrija Ivančan**, ujedno voditelj i plesnog programa. Voditelj tamburaškog programa je **Tibor Bün**, uz gosta predavača **Sinišu Leopolda**, dok je voditelj programa tradicijskih glazbala **Vjekoslav Martinić**.

H. R.

Pop Ćira i pop Spira u Kolu

SUBOTICA – U okviru projekta *Teatar u Kolu*, večeras (petak, 17. travnja) u HKC-u *Bunjevačko kolo*, gostovat će predstava *Pop Ćira i pop Spira* u izvođenju Amaterskog pozorišta *Đorđe Damjanov Đekša* iz Jaše Tomića. Riječ je o scenskoj adaptaciji istoimenog romana **Stevana Sremca**, jednog od najpoznatijih djela srpske književnosti. Režiju predstave potpisuje **Darko Grahovac**. Početak je u 19 sati. Ulaznice, po cijeni od 300 dinara, moći će se kupiti prije početka predstave.

Suradnja Beograda i Pule

PULA – Multimedijalna izložba *Ljudi protesta* u pulskom klubu-knjižari *Giardini 2*, koja se otvara večeras (petak, 17. travnja), predstaviti će zvuk i sliku studentskih i građanskih protesta u Srbiji kroz postav fotografija, projekciju filmova, etnografske zvučne zapise i DJ-set. Izložba obuhvaća fotografije sa studentskih protesta iz 2025. godine autora **Miklósa Barne Lipkovskog**, praćene zvučnim prikazom koji potpisuju etnomuzikolozi **Nikola Radeka** i **Branislav Stevanić** iz Centra za etnomuzikološke delatnosti – CED. Premijerno će biti prikazan film vizuelnog antropologa **Relje Pekić** *Vidovdanski susreti* koji tematizira studentske proteste 28. lipnja 2025, uz kratkometražni film *Rafkats* koji podsjeća na lipanj 2020. godine i poprište građanskih protesta. Spajajući Pulu i Beograd, projekt nastoji uspostaviti nove, generacijske i transgeneracijske veze.

Hrvatska knjiga u Srbiji: od ideje do konačnog proizvoda

SUBOTICA – Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata u suradnji s Hrvatskim nacionalnim vijećem organizira radni susret – seminar za predstavnike hrvatskih kulturnih udruga i za

interesirane pojedince na temu »Hrvatska knjiga u Srbiji: od ideje do konačnog proizvoda«. Seminar će biti održan sutra (subota, 18. travnja) u HKC-u *Bunjevačko kolo* u Subotici, s početkom u 9 sati. Predavači će biti **Mirko Ćurić** iz

Đakova i **Katarina Ćeliković** iz Subotice. U okviru radnog susreta bit će održan i mini-sajam knjiga hrvatskih nakladnika iz Srbije.

Javni poziv za dodjelu zvanja i priznanja

SUBOTICA – Povjerenstvo za dodjelu zvanja i priznanja objavilo je javni poziv za sudjelovanje u predlaganju građana i organizacija na području grada za dodjelu zvanja *Počasni građanin* i priznanja *Pro urbe*. Zvanje *Počasni građanin* dodjeljuje se za istaknuto i trajno životno djelo u području znanosti, gospodarstva, umjetnosti, obrazovanja i odgoja, kao i za rezultate postignute u javnom životu i razvoju kulturnog stvaralaštva, i to fizičkim osobama koje su svojim djelima i djelovanjem pridonijele podizanju ugleda grada u zemlji i inozemstvu. Priznanje *Pro urbe* dodjeljuje se pravnim i fizičkim osobama, kao i drugim organizacijama, za istaknute znanstvene, kulturne i umjetničke aktivnosti, odnosno za značajnu djelatnost u obrazovanju, komunalnom, socijalnom, zdravstvenom i gospodarskom području, kao i onima koji su svojim radom pridonijeli većem stupnju razvoja javnog reda i mira te osobama koje su svojim sportskim i drugim rezultatima pronijele slavu svoga grada.

Pisani prijedlozi s obrazloženjem podnose se osobno u Gradskom uslužnom centru ili poštom Skupštini grada Subotice, s naznakom »za Komisiju za dodjelu zvanja i priznanja«, kao i napomenom odnosi li se prijava na zvanje *Počasni građanin* ili priznanje *Pro urbe*, a obvezno i u elektroničkom obliku na e-mail zvanja.priznanja@subotica.ls.gov.rs do 20. travnja.

Preprekovo proljeće u Novom Sadu

NOVI SAD – HKUPD *Stanislav Preprek* iz Novog Sada organizira pjesničku manifestaciju *Preprekovo proljeće 2026*, koja će biti održana 24. travnja u Digitalnom omladinskom centru Gradske biblioteke Novog Sada (Vojvođe Putnika 1). Početak je u 19 sati.

Poziv za Liru naivu

SUBOTICA – Hrvatska čitaonica Subotica i Bunjevačko-šokačka knjižnica *Ivan Kujundžić* pri KD-u *Ivan Antunović* Subotica upućuju poziv za 24. susret hrvatskih pučkih pjesnika pod nazivom *Lira naiva 2026*. Zainteresirani pjesnici trebaju poslati 3-5 svojih (neobjavljenih) pjesama koje mogu biti pisane standardnim hrvatskim jezikom ili ikavicom (bunjevačkom ili šokačkom), a bit će objavljene u zbirci izabranih stihova. Pokrajinski susret *Lira naiva 2026* bit će održan 12. rujna 2026. godine u Sonti. Pjesme i prijavu (s kraćom biografijom te fotografijom/portret), u wordu, treba poslati do 1. lipnja 2026. na adresu: Hrvatska čitaonica, Bele Gabrića 21, 24000 Subotica ili putem elektroničke pošte na adresu katarina.celikovic@gmail.com. Detaljnije informacije mogu se dobiti putem telefona na broj +381/64-659-07-52.

Tavankučani u Hrvatskoj matici iseljenika

O daljnjoj potpori i suradnji

Predstavници HKPD-a *Matija Gubec* i Galerije Prve kolonije naive u tehnici slame iz Tavankuta predstavili su prošloga tjedna, 8. travnja, u Zagrebu, u Hrvatskoj matici iseljenika, ovogodišnji, XV. Seminar bunjevačkog stvaralaštva. Seminar će biti održan od 6. do 11. srpnja a ovogodišnja tema je Dužijanca. Detaljne informacije i prijavnica dostupne su na internetskoj stranici www.hkpdmatijagubec.org.rs i Facebook stranici *Seminar bunjevačkog stvaralaštva*.

Tom prigodom održan je i sastanak predstavnika HMI-ja, na čelu s ravnateljem Zdeslavom Milasom s predstavnicima dviju udruga iz Tavankuta. Kako je Matica objavila, **Ivica Dulić**, **Ljubica Vuković Dulić**, **Kata Suknović** i **Ladislav Suknović** predstavili su aktualne i planirane projekte tavankutskih udruga usmjerene na očuvanje tradicijske baštine i uključivanje mladih u kulturne aktivnosti, s posebnim naglaskom na njegovanje bunjevačkih običaja i prijenos znanja na nove generacije. Istaknuta je i vrijednost umjetnosti u tehnici slame kao jedinstvenog kulturnog izraza koji pridonosi međunarodnoj vidljivosti hrvatske iseljeničke zajednice te dodatno osnažuje njezin identitet.

Tijekom susreta razgovaralo se o daljnjem razvoju suradnje i modelima institucionalne potpore koji će omogućiti kontinuitet kulturnih i edukacijskih programa. Udruge poput HKPD-a *Matija Gubec* i Galerije Prve kolonije naive u tehnici slame iz Tavankuta predstavljaju stupove

očuvanja hrvatskog jezika, tradicije i zajedništva izvan granica Hrvatske, a HMI nastavlja snažno podupirati projekte koji povezuju domovinu i hrvatske iseljenike, objavila je HMI.

Tijekom radnog posjeta Zagrebu, izaslanstvo tavankutskih udruga susrelo se i s **Petrom Penavom**. Donedavni ravnatelj Gradskog društva Crvenog križa grada Zagreba i trenutni potpredsjednik Upravnog odbora Crvenog križa, pomaže aktivnosti hrvatske zajednice u Srbiji i tavankutskog Gupca.

D. B. P.

HKPD »Matija Gubec« u Sloveniji

Razmjena iskustava i novih ideja

Kao gostujući stručnjaci u Erasmus+ programu mobilnosti, kod Zavoda Burja u Rimskim Toplicama (Slovenija) gostovali su predstavnici HKPD-a *Matija Gubec* iz Tavankuta **Ladislav Suknović** i **Ivica Dulić**. Oni su predstavili rad udruge iz koje dolaze i iskustva u području očuvanja kulturne baštine bunjevačkih Hrvata, etnofolkloristike te građanske aktivacije manjinskih zajednica.

»Kroz radionice, predavanja i radne sastanke razmjenjivali smo primjere dobrih praksi te zajedno razvijali nove ideje za obrazovne programe i međunarodne projekte. Poseban naglasak bio je na povezivanju kulturne baštine, umjetnosti i održivog razvoja s obrazovanjem odraslih, kao i na ulozi kulture u jačanju identiteta i društvene uključenosti manjina. Mobilnost je bila i prilika za povezivanje s različitim organizacijama u Sloveniji, razmjenu iskustava te planiranje buduće suradnje u okviru Erasmus+ programa«, navodi jedan od sudionika Ivica Dulić.

H. R.

Škola tambure u Hrtkovcima

Odziv veći od očekivanog

U Hrtkovcima je nedavno s radom započela škola tambure koju organizira mjesno HKD *Dr. Nikola Dogan*. Probe se održavaju jednom tjedno u župnoj dvorani, subotom od 11 do 12.30 sati, a zasad ima više od deset zainteresiranih polaznika iz Hrtkovaca, Nikinaca i Platičeva. Do sada je održano dva susreta, a broj zainteresirane djece daje nadu u očuvanje glazbene baštine Srijema.

Glazba i druženje

Kako u udruzi ističu, ova inicijativa nije samo prilika za učenje sviranja tambure, već i prostor zajedništva, druženja i jačanja identiteta hrvatske zajednice u Hrtkovcima i okolici.

»Ovaj projekt je vrlo važan za udругu i nadamo se da će biti trajan i da će ostati za buduće generacije. Kroz pjesmu i radost zajedničkog sviranja naši najmlađi nastavljaju tradiciju koja nas povezuje i obogaćuje«, kaže predsjednik hrtkovačke udruge **Mirko Paulić**.

»Put do realizacije ovog projekta bio je vrlo težak. U početku sam bio skeptičan prema tome kako ćemo animirati djecu, ali sada vidim sve veći interes, što me jako veseli. U ovim krajevima postoji duga tradicija sviranja tambure. Nadam se da ćemo školu poboljšavati tijekom godina. Imamo odličnu suradnju s profesoricom i drago nam je da je pristala surađivati s nama kako bismo pomogli djeci da nauče svirati. Tamburaška sekcija je okosnica rada naše udruge«, dodaje on.

Broj daje nadu

Profesorica tambure je **Ivana Vebl** iz Srijemske Mitrovice koja je diplomirala na glazbenom odjelu Akademije za umjetnost i kulturu u Osijeku.

»Meni je ovdje divno. S djecom je uvijek lijepo raditi. Broj djece koja pohađaju školu tambure je zadovoljava-

jući. Kad se vrate kući s probe, prenose dojmove drugoj djeci i tako ih motiviraju da nam se pridruže. Imamo drugi sat i lijepo napreduju. Plan je da s vremenom nauče svirati što je bolje moguće, da nastupamo, putujemo i uživamo i širimo ljubav prema tamburi i tradiciji. Tambura je danas vrlo popularna jer se, osim tradicionalne glazbe, može svirati i klasična i druge vrste glazbe. U Osijeku i Zagrebu tambura se izučava na fakultetskoj razini što

djeci pruža mogućnost daljnjeg usavršavanja. Tambura se svira i u Srbiji i u Hrvatskoj i nema brige za njen opstanak«, navodi profesorica Vebl pozivajući i ovim putem zainteresiranu djecu da im se pridruže.

Dojmovi učenika

Viktor Pap iz Nikinaca rado se pridružio radu tamburaške sekcije:

»Volim tamburu i tamburaške pjesme, posebno o zavičaju. Počeo sam učiti svirati tamburu jer imam želju svirati u tamburaškom orkestru. Rado dolazim na sate tambure kako zbog sviranja, tako i zbog druženja s drugom djecom. Za sada mi je najteže zapamtiti tonove i kombinirati ih u sviranju. Nadam se da ću ih trudom i radom naučiti. Za sada vježbam samo u župnom domu jer nemam svoju tamburu. Plan mi je da je kupim vremenom kako bih mogao češće vježbati i naučiti svirati što bolje«.

I **Jovan Katić** jedan je od polaznika:

»Moji prijatelji koji pohađaju školu tambure pozvali su me da im se pridružim i rado sam pristao. Volim provoditi vrijeme u društvu i uz glazbu. Zadovoljan sam kako nas profesorica uči. Osim tambure, sviram klavir, violinu i bubnjeve. Tambura ima specifičan zvuk i imam želju svirati u tamburaškom orkestru«.

Škola tambure u Hrtkovcima realizira se uz potporu Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

S. D.

Uskrsni programi u Somboru

U druga građana *Urbani Šokci* iz Sombora organizirala je u subotu, 11. travnja, panel-diskusiju pod nazivom »Uskrs u ozračju suvremenih izazova«. Na panelu u crkvi Uvišenja sv. Križa u Somboru govorili su etnologinja mr. sc. **Ljubica Gligorević** iz Vinkovaca, vjeroučitelj iz Novih Perkovaca **David Ferić** te župnik somborske župe Uzvišenja svetog Križa vlč. **Nebojša Stipić**.

Izazovi suvremenosti

»Sve se više mijenja izvorna tradicija obilježavanja Uskrsa, Božića i ostalih blagdana. Izazovi suvremenosti posebno su zanimljivi mlađim obiteljima, kako u ruralnim tako i u urbanim sredinama. Zato smo organizirali ovu panel-diskusiju kako bismo čuli na koji način ljudi o tome promišljaju. Osim u crkvi, Uskrs se proslavlja i u obiteljima, uz brojne simbole i običaje koji poput niti povezuju prošlost i sadašnjost«, kaže predsjednica UG *Urbani Šokci* **Marija Šeremešić**.

»U mnoštvu običaja, priča i događaja često se zaboravi suština, a to je sam Uskrs i njegovo značenje. Zašto imamo korizmeno vrijeme, kada započinje, zašto se ne mrsi petkom i srijedom, što slavimo u velikom trodnevlju? Tijekom vremena mijenjala se uporaba jezika – od grčkog i latinskog, pa kasnije, nakon reformi Drugoga vatikanskog koncila, i narodnih jezika. Samim time i neki su

se obredi mijenjali, prilagođavali okolnostima, a u nekim krajevima zadržane su posebnosti. Ono što je zanimljivo jest da se među svećenicima vodi polemika o tome kada je blagoslov jela. Vazmeno bdjenje je navečer, a poslijepodne se blagoslivlja jelo pa se, barem gastronomski, Uskrs počinje slaviti ranije. Razlog tomu je što je, ne tako davno, vazmeno bdjenje bilo poslijepodne. Nakon bdjenja slijedio je blagoslov jela i ljudi su potom odlazili kući te blagovali posvećenu hranu. To su neke promjene koje su se dogodile«, kazao je vlč. Nebojša Stipić.

»Festivalizacija potrošnje«

Podsjetio je i da je Veliki petak jedini dan kada se u crkvama ne slavi sveta misa, dok je Velika subota dan tišine i pripreve za veliko otajstvo Uskrsa.

Vjeroučitelj David Ferić kazao je da ljudima srednje i starije dobi nedostaje nekadašnji način obilježavanja Uskrsa u crkvama kada su vjernici imali znatno veću ulogu.

Etnologinja mr. sc. Ljubica Gligorević suvremeni način obilježavanja Uskrsa, obilježen masovnom potrošnjom, nazvala je »festivalizacijom potrošnje«.

»U Hrvatskoj, pa i kod vas, to je uzelo maha. Riječ je o utjecaju zapadnih zemalja koji je masovno prihvaćen. Tu Uskrsa uistinu nema«, kazala je Gligorević.

Vič. Stipić smatra da komercijalizacija Uskrsa ipak nije uzela toliko maha kao komercijalizacija Božića, jer Uskrs u sebi nosi surovu stvarnost smrti, dok je Božić radostan, obiteljski blagdan.

U drugom programu, koji je istoga dana održan u crkvi Presvetog Trojstva, upriličen je koncert uskrsnih pjesama pod nazivom »Radosna je duša moja«. Sudjelovale su pjevačke skupine *Prvi komin Snježanin* iz Zagreba, *MPS Faši* iz Novih Perkovaca, *ŽPS Šokačke ladies* iz Županje, *ŽPS Prelje HKC-a Bunjevačko kolo* iz Subotice, *MPS Bodroški bečari* i *ŽPS Kraljice Bodroga* iz Monoštora te *MPS Strossmayer KUD-a Šokadija* iz Strizivojne.

Z. V.

Narodno pozorište Sombor

Moji tužni monstrumi uskoro na sceni

Kao druga premijera u sezoni 2025./26., u Narodnom kazalištu Sombor priprema se predstava *Moji tužni monstrumi* po tekstu suvremenog hrvatskog autora **Mate Matišića** u adaptaciji i režiji **Ivana Vanje Alača**. Premijera se očekuje u lipnju.

Postupkom, nekim likovima i toponimima, komad se nadovezuje na raniji Matišićev tekst *Ljudi od voska* postavljen u somborskom teatru 2024. godine. Kao i tamo, i ovdje dramatičar intrigantno propituje poroznost granice između zbilje i fikcije, biografije i izvedbe, osobe i lika.

Matišićev komad je ranije postavljen u zagrebačkoj *Gavelli*. Kako je tada navedeno, u središtu *Mojih tužnih*

monstruma, podnaslovljenih kao »dramski dnevnik«, tako je Mate, »dramski pisac i glazbenik«, a materijal nam donosi scene gdje se maštovito spajaju teatralnost i svojevrsna hiper-događajnost s intimnošću i dokumentarnošću koje se ne boje izložiti intiman prostor, naprotiv.

»Amalgam u koji smo pozvani uroniti tako je ispisan da nam nije moguće razlučiti što je stvarno, a što izmišljeno; uostalom, to niti je moguće, niti je bitno. A tu je i humor, po Matišićevom običaju drzak, bujan, višeznačan. Osim što su dramski obračun s osobnim demonima, *Moji tužni monstrumi* i te kako su zainteresirani za društveni kontekst, kolektivne boli i nepravde, čvorove koje nismo raspetljali, za provokaciju koja nije sama sebi svrhom«, navodi se.

U somborskoj predstavi igraju: **Saša Torlaković**, **Nikola Knežević**, **Adriana Salahović**, **Ivana V. Jovanović**, **Jugoslav Krajnov**, **Biljana Keskenović**, **Nemanja Bakić**, **Srđan Aleksić**, **Pero Stojančević**, **Ana Rudakijević**, **Anica Petrović**. Scenografkinja predstave je **Andreja Rondović**, kostimografkinja **Biljana Grgur**, a za scenski govor zadužena je **Vlasta Ramljak**.

Inače, početkom travnja somborsko Narodno pozorište je s predstavom *Glembajevi* po čuvenoj drami **Miroslava Krlježe**, u adaptaciji i režiji **Gorčina Stojanovića**, sudjelovalo na 30. Glumačkim svečanostima *Milivoje Živanović* u Požarevcu.

D. B. P.

Sedmo Jerihonsko bdjenje u Subotici – sedam dana molitve za grad

U franjevačkoj crkvi u Subotici 13. travnja započelo je sedmo Jerihonsko bdjenje, koje se i ove godine održava s nakanom za obnovu ljudskog i kršćanskog života u gradu. Geslo ovogodišnjeg bdjenja i tema molitvenih večeri glasi »Svidjelo se Ocu vašemu dati vam kraljevstvo«.

Bdjenje organiziraju Molitvena zajednica *Proroci*, Franjevački samostan i Subotička biskupija.

Program je započeo jučer u 18 sati svetom misom koju je predvodio vlč. **Ivica Tolla**, svećenik Gospičko-senjske biskupije, u zajedništvu s gvardijanom franjevačkog samostana fra **Ivanom Miklenićem**, vlč. **Dušanom Balaževićem**, mons. **Andrijom Anišićem** i vlč. **Dominikom Ralbovskim**. Na misnom slavlju sudjelovali su i krizmanici Subotičke biskupije, koji su istoga dana imali cjelodnevn susret.

Program je nastavljen animiranim klanjanjem, a na kraju je fra Ivan Miklenić pozdravio okupljene i pozvao vjernike da se tijekom sljedećih sedam dana uključe u ovu molitvenu inicijativu za grad.

Voditelj Molitvene zajednice *Proroci* **Vlado Kovač** istaknuo je važnost ovog bdjenja:

»Za nas je ovo jubilarno jerihonsko bdjenje i zato nam je posebno važno. Sedmu godinu molimo sedam dana i noći za naš grad i to je veliki blagoslov. Vjerujem da bi se svatko trebao zauzimati molitvom za svoje mjesto jer

tvoj grad tvoje je mjesto spasenja. Zato smatram da bi se svatko trebao zapitati: što ja mogu učiniti za svoj grad? Kada ljude pozivamo na neku inicijativu poput ove, uvijek se javljaju neka očekivanja. No, ovdje je zapravo prvenstveno riječ o susretu – sa samim sobom i Gospodinom. Iz toga odnosa nastaje prva promjena u nama samima. Ta naša promjena prvi je doprinos našem gradu«

Svake večeri od 19 do 20 sati klanjanje je animirano – u četvrtak je održan molitveni sat muškaraca, a u petak molitveni sat žena. Vjernici se tijekom svih sedam dana mogu priključiti molitvi u kapelici Crne Gospe.

Bdjenje završava u ponedjeljak, 20. travnja, svetom misom u 18 sati.

Jerihonsko bdjenje je oblik neprekidne molitve koji je započeo poljski redovnik **Anatol Kaszczuk**, poznat kao apostol svete krunice. Prvo bdjenje organizirao je 1979. godine u marijanskom svetištu Jasna Góra u Poljskoj, gdje je okupljeni narod molio za pohod pape **Ivana Pavla II.** svojoj domovini koji je tada doveden u pitanje, no nakon bdjenja se ostvario.

A. G.

Uskrсни koncert župnog zbora župe Uskr-snuća Isusova

Radost Uskrsa

Uskrсни koncert župnog zbora župe Uskr-snuća Isusova u Subotici održan je 12. travnja u istoimenoj crkvi.

Po riječima voditeljice i dirigentice zbora **Ivane Mačković** cilj koncerta bio je produljiti među ljudima radost Uskrsa, koji je, kako je naglasila, za sve katolike najzna-

čajniji blagdan u godini. Budući da je u ovoj župi na Uskr-s i proštenje, onda je radost posebna. Stoga je i koncert održan u vazmenoj osmini kada se svaki dan slavi kao produžetak nedjelje Uskrsa. Ovaj koncert bio je prilika na različite načine i kroz različite jezike probuditi u ljudima radost i to kroz pjesme, instrumentale i stihove. U programu je nastupio Zbor župe Uskr-snuća Isusova, Dječji župni zbor, Komorni ansambl *Sonus* i **Bogdan Rudinski** na orguljama.

Na raznovrsnom programu, koji su osmislili **Ivana Mačković** i **Bogdan Rudinski**, našli su se gregorijanski korali, hrvatske i mađarske popijevke i prikladne skladbe: **J. S. Bacha**, **H. Schütza**, **G. P. da Palestrine**, **s. I. Malinke**, **G. F. Couperina**, **J. Járóka**, **L. Kilbertusa**, **M. Leščana** i stihovi **A. Kokića**.

Dio programa u kom su sudjelovala djeca na gitari ih je pratila **Suzana Gondi**.

Posljednju točku koncerta *Uskr-snu Isus doista* izveli su svi sudionici koncerta skupa. I ovaj koncert bio je plod rada unutar župske zajednice, koja svojim dodatnim angažiranjem svjedoči što sve zajedništvo može, a to je među ostalim i prirediti radost drugima.

Foto: Ivana Piuković
Ž. V.

In memoriam

s. Brigita Marija Stantić (1938. – 2026.)

preselila se u vječnost 10. travnja u 89. godini života i 66. godini redovništva i predala svoju dušu Bogu u kojega je vjerovala i kojem je posvetila čitav život u redu sestara dominikanki Kongregacije Svetih Anđela čuvara.

Rođena je u Tavankutu 17. siječnja 1938. od oca Pere i majke Dominike. Odrasla je u obitelji s još devetoro braće i sestara: Kate, Marte, Stipana, Franje, Josipa, Lajče, vlč. Bele, Antuna i Stane.

Nakon novicijata na Korčuli djeluje u Zagrebu, zatim se ponovno vraća na Korčulu, gdje je zajedno sa s. Elvirom izrađivala crkveno rublje.

Neko vrijeme djelovala je u Gružu, Trogiru, Splitu i na kraju je bila premještena u Suboticu gdje je njegovala stare i nemoćne.

Pokopana je 15. travnja na Kerskom groblju u Subotici.

Piše: dipl. theol. Ana Hodak

Prepoznati Boga

Uskrsno vrijeme je vrijeme radosti, te nas i liturgijska čitanja neprestano na to podsjećaju. Mi se zaboravljamo radovati, jer ono što oko sebe vidimo i što doživljavamo ponekad je suviše tužno i teško. No, Uskrsli nam vraća nadu i daje smisao svakom našem križu. Sveto pismo podsjeća nas da je Krist za naše spasenje platio visoku cijenu svojom predragocjenom krvlju, kako bi uskrsnućem donio spasenje. Pa ako smo spašeni neizmjernom Božjom ljubavlju, ako je Bog žrtvovao svoga Jedinorođenca, čovjek, toliko ljubljen od svoga Stvoritelja i Spasitelja, nema razloga za brigu i tugu.

Učenici iz Emausa

Treće uskrsne nedjelje slušamo iz Lukinog evanđelja o susretu Isusa s dvojicom učenika iz Emausa (usp. Lk Lk 24,13-35). Prepoznamo njihovu zbunjenost svim događajima koji su se dogodili s Isusom prethodnih dana. Možemo ih razumjeti. Prvo ih je šokiralo razapinjanje Učitelja, za kojega su vjerovali da je Mesija. A već treći dan stiže vijest da je on uskrsnuo. Oni otvoreno priznaju da su ih te vijesti dodatno zbunile. Sve to povjeravaju strancu, u kojem još uvijek ne prepoznaju Isusa, ali osjećaju nešto posebno u susretu s tim čovjekom. Zato ga na kraju puta pozivaju da ostane još s njima.

Tako je često i u našem životu. Mnogo se toga događa što nas zbunjuje i plaši, mnogo toga što smatramo kako nismo zaslužili, mi ili naši bližnji. Tada mislimo da je Bog odsutan, da ne vidi naše boli i nepravde s kojima se suočavamo. Mislimo i da se oko nas sve drukčije treba odvijati, osobito onda kada za nešto molimo, a dogodi se suprotno. No, ovaj susret Uskrslog s učenicima iz Emausa potvrđuje da Božje djelovanje često izmiče ljudskom shvaćanju, te da, iako se ponekad čini da je odsutan, on je tada najviše uz nas.

I baš tada on vodi događaje svojom logikom za neko veće dobro od onoga što mi možemo u određenom trenutku sagledati. Naše neprepoznavanje Božje prisutnosti i nerazumijevanje nekih događaja ne znači da nas je Bog napustio. Naprotiv, tada nam je najbliži. On čuje naše molitve i uslišava ih onako kako je za nas najbolje. Što je najbolje mi nikada ne možemo znati, jer ne znamo ništa više od onoga što trenutno možemo vidjeti. A Bog poznaje ljudska srca, on poznaje budućnost jednako kao i prošlost. Zato na naše molitve često odgovara drukčije od onoga što očekujemo, kao što su učenici u Isusu prvo vidjeli onoga koji ima doći, ali kada je umro na križu, razočarali su se, samo zato što nisu znali da će se Mesija tako proslaviti i na taj način spasiti svijet. Tako se događaju i mala čuda u našim životima. Bog je tu, djeluje i onda kad to znači da moramo preuzeti križ, jer poslije svakog križa dolazi uskrsnuće, dolazi Božja proslava u našem životu.

Euharistija otvara oči za Krista

Učenici prepoznaju Isusa u lomljenju kruha. Lomljenje kruha je euharistija. I nama se kroz euharistiju otvaraju oči za Krista. U susretu s njim na ovaj najizvrsniji način postajemo sposobni vidjeti ga i prepoznati u svakodnevicu. Pa i kad sve izgleda suviše teško i beznadno, vjernik i tu prepoznaje tragove Božje prisutnosti i vjeruje u to da će on na kraju sve izvesti na dobro. Susrećući Krista u euharistiji sve više shvaćamo da čovjek ne živi za ovaj svijet, za radosti koje prolaze, on živi za vječnost, da se jednoga dana sa svojim Gospodinom može radovati u raj. Do toga doći može samo noseći svoj križ kroz ovaj svijet, zato guri križ i nosi ga hrabro, a kada posustane, zna da je tu Gospodin da mu pomogne.

Hrvati u Kulpinu

Paučina na oltaru u Kanalskoj 8

Hrvati koji su živjeli u Kulpinu, ili oni koji su ovdje došli ženidbom i udajom, najčešće su (bili) ekonomski imigranti pridošli u desetljećima nakon Drugog svjetskog rata

Nemoguće je putnicima koji dolaze u ili prolaze kroz Kulpin, selo u općini Bački Petrovac, ne primijetiti dopadljivu estetiku ovoga sela. Već poznata fraza o tome kako vojvođanski Slovaci, koji su većina stanovnika u Kulpinu, ispoljavaju posebnu odgovornost za uređenost prostora u kojima žive, nailazi ovdje na potpunu potvrdu. To, s velikim viškom pretencioznosti, potvrđuje i natpis na slovačkom i srpskom jeziku u središtu sela o tome kako je biti Kulpinčanin poseban privilegij. Ipak, takav snažan lokalni duh vrlo je prisutan i selu daje prepoznatljivu duhovnu notu.

Hrvati u Kulpinu, tipično poljoprivrednom bačkom selu, prisutni su po obrascu koji je karakterističan i za druga slična naselja koja se ne nalaze u područjima ovdašnjeg (više)stoljetnog hrvatskog prisustva. Hrvati koji su živjeli u Kulpinu, ili oni koji su ovdje došli ženidbom i udajom, najčešće su (bili) ekonomski imigranti pridošli u desetljećima nakon Drugog svjetskog rata. U tom razdoblju u selu ih je čak bio i priličan broj, primjerice 77 osoba godine 1961., što je tada činilo 2,05% stanovnika sela, bez onih osoba hrvatskog podrijetla koje su se »sakrile« u nacionalno neizjašnjenim skupinama stanovništva. Kako je vrijeme prolazilo, udio Hrvata se smanjivao, i u svim narednim popisima bio je oko 1% stanovništva sela. Na posljednjem popisu Hrvatima se očitivalo 18 stanovnika Kulpina (0,74%). Unatoč tome, tragovi njihovoga prisustva postoje i danas.

Molitveni dom više se ne koristi

Oni su vezani za Katoličku crkvu. U njezinom organizacijskom djelovanju Kulpin se vodi kao katolička filijala župe sv. Mihovila u Zmajevu, u kojoj je, primjerice, u XIX. stoljeću bilo 35-52 katolika, početkom XX., 1915. godine, 59, a sredinom tog stoljeća već 105 vjernika katoličke vjeroispovijesti. Sva je prilika da oni nisu bili hrvatske nacionalnosti, već najvjerojatnije mađarske. Nisu imali mjesto bogoslužja, već ih je u prigodi dijeljenja sakramenata, sprovoda i blagoslova posjećivao župnik ili kapelan iz središnjice župe. Po tom se običaju nastavilo pastoralno djelovati i kroz cijelo XX. stoljeće. Bitna je promjena nastupila osamostaljenjem Bačke apostolske administrature 1923. godine. Biskup **Lajčo Budanović** u mnogim mjestima u kojima je bilo makar malo katolika

gradio je nove crkve ili kupovao za Crkvu kuće u kojima su onda posvećeni bogoslužni prostori. To je učinjeno u Kulpinu. Velika prizemna kuća panonskog tipa na adresi Kanalska 8, blizu središta sela, kupljena je za potrebe Apostolske administrature u međuratnom razdoblju i njezin zapadni dio namijenjen je za bogoslužni prostor, te

posvećen na čast Presvetog Trojstva još prije Drugog svjetskog rata. Filijala je uzdignuta na rang vikarije župe u Zmajevu 1968. Osim bogoslužnog prostora ovog molitvenog doma, biskupija je koristila i veliku uzdužnu prostoriju za uredski prostor i pastoralne aktivnosti, te odvojenju prostoriju kao ispovjedaonicu. Drugi dio kuće, koji se nalazio od ulaznih vrata ka istoku, domarev je stan, a kuća, usto, ima i prostrano dvorište. S vanjske strane nikada nije postojalo obilježje koje bi ukazivalo da je u kući katolička bogomolja.

Od osnivanja vikarije ovdje su služili svećenici koji su bili župnici u Zmajevu: **János Sztrikovits** (1969. – 1971.), Futogu: **Franjo Davčik** (1971. – 1974.), Zmajevu i novosadskoj crkvi sv. Roka: **György Juhász** (1974. – 1986.), Zmajevu i Žablju: **Antun Kopilović** (1988. – 1992.), a nakon toga u Vrbasu: **Jenő Varga** (1998. – 2009.). U novijem je razdoblju to zmajevska župa pod upravljanjem župnika u Srbobranu **Tibora Zsúnyija**, s tim da je o. **Igor Vovk** župom administrirao 2019. i 2020. godine. Sadašnja domarica **Milka Lomen** kaže da je posljednja katolička misa u kulpinskoj molitvenoj kući služena »prije korone«, po svoj prilici na Božić 2019. godine. Tada su u selu bile tri starije gospođe rimokatolkinje koje su i došle na božićnu misu. Zajednica katolika je, čini se, zbog dugotrajno malog broja članova, te njihovog prirodnim uvjetima izazvanog stalnog osipanja i društvene homogenizacije prestala pohađati mise, a onda je njihovo služenje prestalo. Na drvenom oltaru još stoje oltarnik, križ, svijeće i stalak za misal. Pod je daščani i na puno mjesta načet vlagom, kao i strop i zidovi. Jedino strop je posljednjih godina bio popravljan, kako se ne bi urušio.

»Svi katolici u Kulpinu bili su Hrvati«

Živost malog broja katolika, ipak, bila je vidljiva dok je u Kulpin dolazio misiti iz Novog Sada vlč. Juhász.

»U tom razdoblju, od 1974. do 1986., dolazio sam u Kulpin jednom mjesečno. Misa je bila u 15 sati. Sa mnom je dolazio i pokojni vjernik iz Zmajeva, kao i kantor. Pokojni franjevac o. **Tadej Vojnović** također je nekoliko puta

dolazio sa mnom i držao u Kulpinu misije. Svi kulpinski vjernici tada bili su Hrvati podrijetlom iz različitih krajeva ondašnje Jugoslavije. Pamtim Međimurce i, dakako, bosanske Hrvate koji su me redovito zvali, po svojem običaju, 'ujak'. Aktivnih katolika u Kulpinu je tada bilo oko 15, i svake godine sam sve njihove domove otišao blagosloviti. Domar naše kuće, čuvar i skrbnik molitvenog doma tada je bio **Josip Horvat** i njegova supruga – plemenite duše. Čuo sam i to da su se njih dvoje žestoko borili protiv nasrtaja da se kuća i molitveni dom oduzmu, te su tako ostali u vlasništvu Crkve«, kaže ovaj svećenik.

Na pravoslavnom groblju u Kulpinu sahranjene su **Vera** i **Ana Kubatović**, a na slovačko-evangeličkom groblju nalaze se tri grobnice Hrvata: **Dragana Dobrića**, **Žarka Trbare** a u jednoj grobnici posljednje je počivalište **Drage**, **Evice** i **Ivana Nižića**. Njihovi nadgrobnici su jedini javni zapisi o životu Hrvata ovdje. Paučina u molitvenom domu Presvetog Trojstva, u kojem se već sedmu godinu vjernici ne okupljaju da slave Boga, i koji, javnosti nevidljiv, fizički brzo propada, opominjuća je. Budući da u selu žive pojedine obitelji radnika iz Azije i Latinske Amerike, sve brojnije u široj okolici Novog Sada, možda će se roditi nada da će ta najnovija imigracija u Bačkoj donijeti novi zamah u prakticiranju i katoličke vjere u dominantno evangeličkom i pravoslavnom okruženju.

Marko Tucakov

Isprika

U tekstu *Lički pustinjač s obale Dunava*, objavljenom u prošlom broju našeg tjednika na 36. i 37. stranici, greškom je navedeno jedno ime. Tako namjesto »Milana Klaića« treba stajati ime »Miroslava Klaića«. Isprika čitateljima i obitelji Klaić.

Uredništvo

Treća generacija pred upisom

Prva faza upisa prvaka u osnovne škole – evidentiranje djece počinje 19. travnja u svim osnovnim školama. Evidentiranje djece traje do 31. svibnja, nakon čega će se izvršiti njihovo raspoređivanje po osnovnim školama. Treća je godina kako roditelji u Općini Subotica mogu upisati djecu u prvi razred osnovne škole na hrvatskom nastavnom jeziku. Razgovarali smo tim povodom s ravnateljima škola, učiteljicama i roditeljima čija će djeca sada već poći u drugi ili treći razred na hrvatskom jeziku.

POČINJE UPIS: Ravnatelj osnovne škole »Ivan Milutinović« u Subotici *Ivan Stipić* rekao je kako je prošlog četvrtka u sve škole stigla Obavijest kojom je precizirano kada počinje evidentiranje djece za upis u prve razrede, koji su uvjeti upisa, te u kojim školama se vrši upis u odjele na hrvatskom nastavnom jeziku u Općini Subotica. »Hrvatski odjeli prvog razreda će biti formirani u onim školama gdje školovanje na hrvatskom već funkcionira od prošle ili prethodne godine. To su sljedeće škole u Subotici: OŠ »Ivan Milutinović«, OŠ »Matko Vuković« i OŠ »Sveti Sava«. U okolnim mjestima prvaci se mogu upisati u Starom Žedniku u OŠ »Pionir«, u Tavankutu u OŠ »Matija Gubec i u Đurđinu u OŠ »Vladimir Nazor«. Postoji i mogućnost upisa u još dvije škole, gdje do sada nisu bili formirani razredi jer nije bilo dovoljno zainteresiranih za upis – to su OŠ »Đuro Salaj« u Subotici i OŠ »Vuk Karadžić« u Bajmoku.«

(Jasminka Dulić)

Tri godine strpljivog rada

Izgradnja harmoničnih međuetničkih odnosa u sredinama koje su multikulturalne bila je zadaća trogodišnjeg regionalnog programa »Unapređenje etničkih odnosa u jugoistočnoj Europi«, koji se u protekle tri godine paralelno odvijao u Rumunjskoj, Bugarskoj, Makedoniji i Albaniji. Uz podršku fondacija Kralj Baudouin, Charles Stewart Mott i Fonda za otvoreno društvo, Građanske inicijative iz Beograda su koordinirale rad na ukupno 32 projekta, koji su se odvijali na jugu Srbije u Sandžaku, istoku Srbije i u Vojvodini. »Osnovni cilj programa je uspostavljanje i razvoj boljih odnosa među različitim zajednicama u etnički mješovitim sredinama. U tom smislu, pružali smo podršku lokalnim inicijativama koje potiču suradnju među

različitim etničkim grupama kroz uspostavljanje svojevrsnog foruma za dijalog različitih struktura lokalne zajednice, koji može onda doprinijeti pozitivnim promjenama u međuetničkoj suradnji. Ovakav program predstavlja odličan primjer suradnje civilnog sektora i lokalnih vlasti, što onda značajno doprinosi procesima demokratizacije naše zemlje i njezinim nastojanjima da se priključi zajednici europskih država«, kaže koordinatorka ovog u Srbiji *Aleksandra Šanjević*.

(Jelena Perković)

Odgovorna tri djeteta

Ministarstvo unutrašnjih poslova Srbije ponovilo je u priopćenju od 10. travnja da su pronađeni izvršitelji koji su oskrnavili Kersko groblje u Subotici, i da se radi o tri maloljetnika različitih nacionalnosti, koji su oštetili spomenike obiteljskih grobnica različite vjerske pripadnosti. Kako se navodi u priopćenju, policija je utvrdila da su počinitelji »tri neodgovorna djeteta, dva mađarske i jedno hrvatske nacionalnosti«. »Djeca su se, uz dozvolu grobara, na Kerskom groblju igrala. U tijeku igre je došlo do oštećenja 82 drvena krsta, 19 kamenih vaza, i po četiri klupe i spomenika. Ova krivično neodgovorna djeca su u prisustvu roditelja i općinskog tužitelja, suca za maloljetnike i socijalne radnice pokazala kako je došlo do oštećenja«, navodi se u priopćenju MUP-a.

(H.R.)

Anonimna pisma uredništvu Hrvatske riječi Novinski izresci i poruke

Uredakciju Hrvatske riječi stigla je u utorak poštanska kuverta s nečitkim pečatom, u kojoj se nalazio izrezak iz beogradskih novina Kurir, a u kojem se pod naslovom »Osmogodišnjaci rušili groblja« nalazi kratki tekst o otkrivenim maloljetnicima koji su prije tri tjedna oskrnavili Kersko groblje u Subotici.

Uz novinski izrezak, stajala je i računalski ispisana poruka redakciji: »Šta sad kažete. Smradovi hrvatski!«

Slična kuverta očito istog autora pristigla je poštom u Hrvatsku riječ i sredinom veljače. Tada je uz izrezak iz Večernjih novosti o skrnavljenju Gradskog groblja u Valjevu, stajala također računalski ispisana poruka redakciji: »Šta ćemo sad!? Ko tamo ruši i 'skrnavi'... Smradovi hrvatski?«

JELAČIĆEV USKRSNI KONCERT

Nastupaju:

ZBOR HKPD "JELAČIĆ"
Petrovaradin

ZBOR crkve Presv. Trojstva
Srijemski Karlovci

Orgulje: Zvonko Tadić

Subota, 18. 4. 2026.

Biskupijsko svetište Gospe Tekijske
Petrovaradin

Sv. Misa u 18 sati

Nova knjiga u nakladi
NIU »Hrvatska riječ«

Bernadica Ivanković

HRCKOV KUHAR

Knjiga se po cijeni od 500 dinara može
kupiti u prostorijama NIU »Hrvatska
riječ« (Preradovićeveva 11) u Subotici

Igrajmo se skupa

Kada digitalni ekrani dominiraju, Međunarodni dan društvenih igara podsjeća na okupljanje, druženje, igranje, zabavu, smijeh, strategiju... Toga su se dosjetili članovi KUDH-a *Bodrog* iz Monoštora i priredili svojim najmlađim članovima 11. travnja na Međunarodni dan društvenih igara druženje koje se pamti.

Iako je ovo organizirano prvi puta, odaziv djece bio je lijep. Susret je priređen za djecu vrtićkog i školskog uzrasta u dvorištu Društva, a na »meniju« su bile društvene igre: *čovječe ne ljuti se*, *puzzle* – tradicijske i moderne, igra *križić – kružić*, te *igra memorija*. Podijeljeni u skupine imali su igre po stanicama. Svaka ekipa bila je na jednoj stanici i imala određeni vremenski period. Kada bi voditelji rekli »promjena«, ekipa bi ostavila svoju igru i prešla na novu. Tako su novi igrači nastavljali igrati tamo gdje su prethodnici stali. Drugi dio dana sudionici su imali priliku igrati se i zadržati na ovim igrama koje su im bile najzabavnije. Budući da su donijeli i svoje vlastite igre, onda su imali priliku predstaviti svoju igru i upoznati prijatelje s pravilima igre.

»Ideja se o ovome rodila spontano. Budući da je bio lijep odaziv djece i zanimljivo im je bilo, nadam se da ćemo i naredne godine ovo ponoviti. Postojala je ideja da napravimo i vlastitu igru, no za prvi puta je i ovo bilo dovoljno. U dogovoru s predsjednicom KUDH-a *Bodrog Anitom Đipanov Marijanović* želja nam je što više aktivnosti imati za djecu. Konkretno, za ovu aktivnost nisu potrebna financijska sredstva, nego samo dobra volja i slobodno vrijeme, a djeci ono znači«, rekla je članica Društva **Nataša Francuz**.

Ž. V.

551-045

Subotica, kod glavne pošte.

Hrvatska obitelj iz Zagreba koja živi u Segedinu (Mađarska) traži ženu za čuvanje osmomijskog djeteta i pripomoć u kućanstvu na duže razdoblje. Plaćanje 800 eura. Stan i hrana osigurani, slobodni dani i ostalo po dogovoru. Kontakt telefon: Mirko, 0036-30-288-93-33.

Izdajem višenamjenski poslovni prostor u BiH, RS Srpska, Istočno Sarajevo u centralnoj gradskoj »A« zoni na šetnici Dr. M. Lazića, veličine 100 m² + 35m², idealan za predstavništvo kompanija, organizacija ureda ili automatskih kazina iz Srbije, Hrvatske, Mađarske. Kontakt email: lindov@yahoo.com ili viber: +964-781-891-68-75.

Tražim simpatičnu i lijepu Hrvaticu za međusobno učenje hrvatskog i mađarskog jezika. Ja sam »mlad« umirovljenik, po nacionalnosti Mađar. Tel.: 061/6566-577.

Potreban konobar ili konobarica za rad u sezoni na Pelješcu. Osigurana je hrana, smještaj, plaća je po dogovoru. Kontakt osoba Jasmina Kušić +385-99-5977155.

SOMBOR - Prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suterenom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG u centru grada. Tel.: 025-5449220; 064-2808432.

SUBOTICA - Darujem štence (po izboru M ili Ž), crni ili šareni. Tel.: 024/528-682 ili 060 0532570.

Potrebne njegovateljice s europskim papirima za njemačku agenciju. Prijava na zdravstveno osiguranje dok radite. Ne plaćate proviziju. Plaće su za slabije znanje njemačkog jezika od 1.500 eura, a za bolje od 1.800 pa više. Ja sam uz vas 24 sata dok ste na šteli. Sva pitanja i prijave možete poslati putem WhatsAppa ili Vibera. +381-63-708-05-60. Budite i vi dio našeg tima. Jovanka

Prodajem poljoprivredno zemljište, parcele broj 33565/1 i 33564 k.o. Donji Grad, za 8.500 eura/jutro. Kontakt 064/3758889.

Izdajem u najam poslovni prostor – 320 m², uži centar – Apatin – Ulica svetog Save 25. Pogodno za auto salon ili trgovinu. Ukupna površina s dvorišnim dijelom – 700 m² Tel: 063/738-97-85

Prodajem nepokretnost površine 4.516 m² u Rudanovcu u okviru Nacionalnog parka »Plitvička jezera«, po cijeni od 165.829,00 eura. Informacije na telefon 063/888 71 34.

Prodajem mrežice za mlade vočke 270 komada, veličine 56 cm x 20 cm. Cijena 30 din/kom. Telefon: 064/9738601.

Prodajem plišanu otunku, strigansku maramu, tkane ponjave i pregače. Informacije na telefon 062/1789106.

Osoba s invaliditetom (II. stupanj) traži posao u Subotici. Kontakt telefon: 061/6767041.

Restauracija spomen-česme na Paliću

Započeli su radovi na restauraciji spomen-česme na Paliću, koja ima status nepokretnog kulturnog dobra. Radovi se financiraju sredstvima Pokrajinske vlade u iznosu od više od 1,7 milijuna dinara i trebali bi biti završeni u roku od četiri mjeseca. Obnova će omogućiti očuvanje autentičnog izgleda česme, čime će ona ostati važan dio vizualnog identiteta i turističke ponude Palića.

Spomen-česma na Paliću izgrađena je 1912. godine u čast završetka izgradnje objekata na Paliću i Gradske kuće u Subotici. Šezdesetih godina prošloga stoljeća bila je premještena ispred Ženskog kupališta, a 1981. Međuopćinski zavod za zaštitu spomenika kulture Subotica vratio ju je na prvotnu lokaciju. Tom prilikom sanirana su manja oštećenja i izvedena je nova instalacija. Posljednja kompletna restauracija česme izvedena je 1995. godine.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz *Hrvatske riječi* koji VAŽI DO 21. 4. 2026.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojima možete objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju *Hrvatske riječi*. Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik*, u trajanju od deset minuta, emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17.45 na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine.

Emisija *Izravno* – rezime najvažnijih događaja u hrvatskoj zajednici tijekom tjedna – na programu je nedjeljom u 16, a *Svjetionik* – o političkim i kulturnim događanjima u zajednici – nedjeljom od 16.30 sati. Obje emisije traju pola sata.

Polusatne radijske emisije s raznovrsnim temama iz hrvatske zajednice, na Trećem programu Radija Novi Sad emitiraju se utorkom i subotom u terminu od 14.15 sati.

GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKD-a *Vladimir Nazor* iz Stanišića emitira se na valovima Radio *Fortuna*, na frekvenciji 106,6 Mhz, subotom od 16 do 17 sati.

Vijesti ove produkcije, u tekstualnom obliku, mogu se pročitati na internetskom izdanju Novog Radio Sombora.

HRT

Emisije programa za Hrvate izvan RH emitiraju se ponedjeljkom, utorkom, srijedom i četvrtkom na Drugom programu HTV-a poslije 18 sati i to prema sljedećem rasporedu:

- ponedjeljak u 18 sati i 20 minuta – dokumentarni film o Hrvatima izvan RH
- utorak u 18 sati i 20 minuta – *Glas domovine*
- srijeda u 18 sati i 20 minuta – *Pogled preko granice* – Hrvati u BiH
- četvrtak u 18 sati i 10 minuta – *Globalna Hrvatska*

Emisije se repriziraju ponedjeljkom i srijedom (dokumentarni filmovi o Hrvatima izvan RH i *Pogled preko granice*) na HTV 4 od 20 sati i 30 minuta, a *Globalna Hrvatska* reprizira se na HTV 4 subotom u 17 sati i 10 minuta. Na satelitskom HRT Int. sve spomenute emisije prikazuju se u skladu s vremenskim zonama, a mogu se pogledati i na multimedijskoj platformi HRTI te na internetskom portalu *Glas Hrvatske*.

VINKOVAČKA TELEVIZIJA

Televizijska emisija *Hrvatska rič iz Vojvodine* u trajanju od 45 minuta, emitira se petkom od 21 sat i 45 minuta. Emisiju realizira redakcija NIU *Hrvatska riječ*.

Prevoz kao identitet

Motor kao prvi izbor

U gradu poput Sombora, gdje se ritam mjeri polako i gdje su bicikli gotovo produžetak svakodnevnog života, pitanje prijevoza djeluje jednostavno. Ulice su ravne, udaljenosti podnošljive, a okretanje pedala dio identiteta. Ipak, kako se navike mijenjaju i sve češće razmišljamo o alternativama automobilu, nameće se jedno zanimljivo pitanje: gdje se u toj slici nalazi motor?

Za razliku od bicikla, koji je tih i nenametljiv, motor nosi dozu brzine, slobode i praktičnosti, ali u Somboru još uvijek nije postao svakodnevica. Možda zato što nam ne treba, ili zato što ga još nismo doživjeli kao prirodan izbor. Zato je u nekim dijelovima svijeta upravo motor osnovno prijevozno sredstvo, nezaobilazan dio urbanog krajolika.

Motorom, prije svega

U Italiji, posebno u gradovima poput Rima i Milana, motor i skuter simbol su svakodnevica. Legendarna *vespa* nije samo vozilo, već dio kulture. Uske ulice, nedostatak parkirnih mjesta i užurbani gradski život učinili su motor idealnim rješenjem, brz, praktičan i dovoljno malen da se provuče tamo gdje automobil ne može.

Na drugom kraju svijeta, u Vijetnamu, motor nije izbor, on je potreba. Gradovi poput Hanoja i Ho Shi Mina preplavljeni su milijunima dvokotača. Promet djeluje kaotično, ali ima svoju nepisanu logiku. Motori su pristupačni, ekonomični i savršeno prilagođeni gustoći naseljenosti i klimatskim uvjetima.

Slična slika može se vidjeti i u Indoneziji, osobito u Jakarti. Ogromne gužve i česte prometne blokade dovele su do toga da je motor često najbrži način da se stigne od točke A do točke B. Aplikacije za prijevoz dodatno su popularizirale ovu vrstu kretanja, vožnja motorom postala je svakodnevna usluga.

U Tajlandu, posebno u Bangkoku, motori su sinonim za snalažljivost u prometu. Vozači koriste i najmanji prostor, a kratke gradske relacije često se obavljaju upravo na skuterima. Turisti ih doživljavaju kao egzotiku, ali za lokalno stanovništvo oni su najpraktičnije rješenje.

Ni Europa nije izuzetak. U Španjolskoj, gradovi poput Barcelone imaju razvijenu kulturu skutera. Topla klima, uske ulice i potreba za brzim kretanjem učinili su ih po-

pularnim izborom među stanovnicima. Parkiranje je jednostavnije, a troškovi znatno niži nego kod automobila.

U Francuskoj, posebno u Parizu, skuteri i motori čest su prizor u prometu. Iako je grad poznat po javnom prijevozu, mnogi se odlučuju za dvokotače kako bi izbjegli gužve i uštedjeli vrijeme.

Izbor, navika ili potreba

Kada se sve to sagleda, jasno je da izbor prijevoznog sredstva nije samo pitanje osobnih preferencija, već i urbanog okruženja, navika i potreba. Možda u Somboru motor nikada neće zamijeniti bicikl, ali kao ideja o

fleksibilnijem i drugačijem kretanju, svakako ima svoje mjesto.

Jer, baš kao što nas bicikl uči strpljenju i sporijem ritmu, motor nas podsjeća da je ponekad dovoljno samo malo brzine da bismo svijet vidjeli iz drugačije perspektive. Kad malo bolje promislim, nije u pitanju samo Sombor. Osobno, ne znam ni jedan grad u okruženju koji je poznat po tome da njegovi građani voze motor, biraju motor kao prijevoz. Ok, između motora i bicikla zelenije je izabrati okretanje pedala, ali nekako sam sigurna da ovdje nije riječ o tome. A do čega je i zašto još nije zaiskrilo između nas i motora, budemo jednom saznali.

GKM

Raspleti u nogometnim ligama

Već poznati prvaci

Iako je uvijek nezahvalno, osobito u nogometu, unaprijed proglašavati prvake nacionalnih ligaških natjecanja čini se kako su u nekoliko europskih prvenstava šampioni već poznati. Ponajprije u Prvoj hrvatskoj nogometnoj ligi.

DINAMO

Iako je do kraja natjecanja u elitnom klupskog rangu hrvatskog nogometa ostalo još sedam prvenstvenih kola i velikih 21 bodova u opticaju, momčad *Dinama* iz Zagreba ima veliku prednost (10) u odnosu na drugoplasiranog *Hajduka* i zbilja je malo vjerojatno da će je ispustiti do posljednjeg kola. Kontinuitetom dobrih igara uz najveći broj pobjeda (21), postignutih golova (75) i najmanje poraza (4) i primljenih golova (22) *modri* vraćaju naslov na svoj Maksimir.

BAYERN

Gotovo identična situacija je u njemačkoj Bundes ligi, gdje vodeći *Bayern* iz Münchena ima nedostižnih 12 bodova prednosti nad prvim pratiteljem *Borussiom* iz Dortmundunda. Ovdje je skor budućeg novog-starog prvaka još drastičniji imajući u vidu kako su *crveni* zabilježili čak

24 pobjede i samo jedan poraz uz brutalnu gol razliku 105:27.

BARCELONA

Nogometaši *Barcelone* nadomak su novog naslova prvaka Španjolske jer imaju veliku prednost od devet bodova ispred *Real*a. Poput ostalih »već viđenih« prvaka, i Katalonci su zabilježili najviše prvenstvenih pobjeda (26) i najmanje poraza (1), uz najefikasniji napad (85 golova).

LIDERI KOJI JOŠ NISU SIGURNI

INTER

Najveći favorit za naslov prvaka Italije je jamačno *Inter* iz Milana koji ima osjetnu prednost (9 bodova) ispred *Napolija*, ali se čini kako će sve do posljednjeg kola biti zanimljivo u zemlji koja je treći puta uzastopno ostala bez nastupa na Svjetskom prvenstvu. No, malo je vjerojatno da će milanski *plavo-crni* koji ima najviše pobjeda (24) i najmanje poraza (5) uz najefikasniji napada lige (75 golova) ispustiti *scudetto* koji im je na domak ruke.

Foto: HINA/Gordan Panić

Foto: HINA/Daniel Kasap

Foto: HINA/Piero Cruciatti

ARSENAL

Slična situacija je u zasigurno najjačem klupskom natjecanju na svijetu, engleskom Premiershipu gdje je donedavno »sigurni« prvak *Arsenal* (najviše pobjeda – 21 i najmanje poraza – 4) nešto slabijim igrama u posljednje vrijeme poprilično kompromitirao šanse za osvajanje toliko dugo iščekivanog naslova. *Manchester City* opasno se približio i do kraja možemo očekivati vrlo neizvjesnu borbu za vrh tablice.

PSG

Aktualnom prvaku Europe momčadi PSG ove sezone ne cvjetaju baš ruže u domaćem prvenstvu, ali su unatoč velikim padovima forme i nekim iznenađujućim porazima ipak uspjeli steći određenu bodovnu prednost (20 pobjeda i 4 poraza) pred najbližim pratiteljima i realno se mogu nadati još jednom naslovu u svojoj kolekciji.

D. P.

POGLED S TRIBINA

Teniski svijet u Dudovoj šumi

Ovoga tjedna TK *Spartak* iz Subotice na svojim terenima u Dudovoj šumi domaćin je međunarodnog juniorskog teniskog turnira za mlade igrače i igrice do 18 godina starosti. Na turniru koji nosi službeni naziv ITF J 30 SUBOTICA – Memorijal Tibora Demetera, kroz kvalifikacijski i glavni turnir nastupa teniska budućnost iz preko 30 zemalja, što ga čini jednim od najposjećenijih u regiji. Pored domaćih snaga iz Srbije i zemalja nekadašnje zajedničke države (Hrvatska, Slovenija, BiH, Crne Gore, Makedonije) i susjednih zemalja poput Mađarske, Slovačke, Rumunjske, Bugarske na crvenoj zemlji za pobjednički naslov i bodove za uspon na svjetskoj ranking ljestvici bore se mladići i djevojke iz primjerice dalekog Perua, SAD-a, Australije, Kanade, Indije ili nešto bližih

KOŠARKA

Dva poraza *Spartaka*

Košarkaši subotičkog *Spartaka* vratili su se poraženi s dva gostovanja protiv *FMP* (69:49) i *Krke* (66:61) i pomalo ugrozili prvu poziciju na vrhu ABA lige – stu-

panj gubitnika. Za osiguranje bolje startne pozicije u nastavku doigravanja za naslov prvaka cjelokupnog natjecanja moraju zabilježiti najmanje jednu pobjedu u preostala dva susreta protiv *Borca* (doma) i *Splita* (u gostima).

TENIS

Prižmić ušao u Top 100

Zahvaljujući plasmanu u finale Challengeru u Monzi, mladi hrvatski tenisač **Dino Prižmić** prvi puta u svojoj profesionalnoj karijeri izborio je mjesto među 100 najboljih tenisača svijeta. Na najnovijoj ATP ranking ljestvici zauzima 87. mjesto, dok je najbolje plasirani hrvatski tenisač i dalje **Marin Čilić** na 48. mjestu.

D. P.

Umotvorine

- * Zamke su iste, samo je mamac drugačiji.
- * Greške su putokazi, ne kazne.
- * Strpljenje je gorivo koje pokreće snove.

Vicevi, šale...

- Čujem da si se oženio bliznakinjom.
- Jesam.
- Pa kako ih razlikuješ?
- Brat je malo viši od nje.

»Nešto gledam, ima tako ružnih slika, a toliko lajkova?!

Svega mi, korupcije ima i na fejsu!«

Aforizmi

- * Nas ne razočaravaju drugi ljudi, već sudar stvarnosti i zanos naše mašte.
- * Kako znati da si na pravom putu? Kada više ne izdaješ sebe.
- * Nije stvar u tome što se dogodilo, već u tome što ste odlučili da to za vas znači.

Vremeplov – iz naše arhive

Koncert Subotičkog tamburaškog orkestra, 2006.

Didine pripovetke (iz knjiga Balinta Vujkova)

Kome će kum umočit

Bili čovik i žena pa imali jednu patku. Imali kuma, taj nema dana da ne svrati oko užne. Zaside ko ćup, pa se, kumo, misli kako ćeš da ga ne ponudiš s užnom.

Čovik bio trbuov pretelj pa samo gleda kako se patka zaokruglila i počo bit nestrpljen:

Ženo, ka' ćemo već zaklat patku?

– Jedared kad budemo sami.

E, jedne subate čovik došo s njive, sav se u misec pritvorio, tako se raduje:

– Ženo, sustrio sam kuma, sutra ga neće bit na salašu – ode u Bajmak na vašar.

Žena već zna šta to znači, pa kaže:

– Dobro, čovče, sutra ćeš užnat pačiju pečenicu.

– I lakumića da si ispekla!

Zdravo volio umakat lakumiće u mast od pečenice, ta valjda još više neg samu pečenicu. Daborme, biće i lakumića, samo kad su dočekali da jedared već za užnom budu sami.

Čovik prid užnu otrčo do raskršća, doneće iz mijane i litricu vina. Žena baš izvlači patku iz peći da vidi jel zarudila kad evo kuma. Ona takim patku natrag u peć.

– Faljnīs, kumo, šta dobro radiš?

– Ta, eto, kume, grijem vatralj.

– A šta će ti to?!

– Meni baš ni za šta, al onaj moj ko da je pobisnio što nije mogo ić na vašar. Naredio mi: danas ko svrati s bajmačkog vašara tom vatralj triput u dupe.

– Kumo, valjda ne'š i meni?

– Ja neću, al znaš kaki je onaj moj kad štogod uzme sebi u glavu.

Ode kum ko da ga vitrova braća nosu, sve krila narasla tako biži iz salaša. Žena patku sakrila u karmić, pa ko veli: e, moj čovče, kad ti kuma ne znaš otisnit od praga ne'š ni ti ist pečenice. Kum s jedne strane iz salaša, a čovik s druge strane u salaš.

– Ženo, pa ovaj već došo s vašara?!

– I s pečenom patkom oćo. Izeš ti tvog kuma, gledaj ga kako biži.

Kad je čovik to ćuo, zgrabio lakumić pa potrć za njim:

– Kume, kume!

– Šta ćeš? – kum se odaziva al ne staje.

– Stani, kume, stani, bar jedared da umoćim.

– Umoći ti tvom ocu, al meni baš bogame ne'š.

*Prićala Koleta Marcikić
Krilati momak, 2005.*

Rič po rič

Piše: Željko Šeremešić

Od sopola do ficka

Faš poručio da ga ope uvatilo pa će mi ko uvik u posljednje vrime njegov unuk doć odnet. Unilazim kod Faša u kujnicu a svi već posidali za astal. Faš ko uvik u pročelju a okolo poredana dičurlija. Sasam je već popamtio, Martin Čelarev, Iva Rakijašev, Stipa Kurtalašev, Andrija Čikošev. Vidim dvoj fali a došlo dvoj novi. Pitam: "Jelte dico a di s cure? Di s Tonka Tamburina i Jelica Mrčina? Čiji ste vas dvoj?". Drži se za krste faš pa mi divani da ga ope uvatilo u dupetu pa j ošlo na krste. Objašnjava da s cure bolesne a da s ovi dvoj novi Mika Žapcev i Đura Svičin. Klimljem glavom i u sebe isapim da nje ne poznajem al znam da s im stari i stare i dide i bake odavno pokojni. Da s im dade i majke još živi al da kako znam silom kocu. Gledim dičurliju i svi sopoljivi. Dok sam se smišćo vidim trišu nos u te maramke nove mode. Al kako vidim sopolim tako curu da će cigurno brzo potrošit maramke što imu. Oma mi došlo u pamet kako smo dok smo bili dica uvo vrime bili stalno sopoljivi. Nit zima nit lito pa s ne znaš ni navuč a sigranja i trčanja potli zime kolik oš. Kasmo bili priladiti a nismo bili za ležat neg šta neg smo se išli sigrat. A maramka da s dobije kase išlo sigrat baš i ni bilo? Kas bio sopoljiv triso s nos jel u rukav jel u ruku. A i nis imo kad od sigranja vadit maramku ako s ju i imo. Ni lipo za kazat al mi kadgod do priko šake ruka bila sopoljiva. Faš koda zna šta mi u glave pa će: "Dico draga baš ste sopoljivi". Zgleđu se svi a Martin će: "Čiča Joza kako mislite? Na šta mislite kad kažete da smo sopoljivi?". Faš kroz smi nastavlja: "Pa vi ne razumite šta vam kažem? Pa sopolim vam curu iz nosa ko iz pipe. Stalno sam trišete nos. Ta nećete imat dosta ti maramki". Smiju se pa potvrđivu da nis čuli za sople. Vidim da je ni uvatila veća prilada jel da j drugočajije ne b se baš tako smijali. U sebe isapim kako faš Joza divani koda iz moji usti izlazi. Faš nastavlja: "A sićaš se faše tvoja imenjaka Marina Ficka? Umro j nike godine". Andriji već nestalo maramki pa triše nos u ruku. Onako kako smo mi kadgod. Pita: "Čiča Joza pa otkal vam sade došo u glavu čiča Marin Ficko. Šta on ima sopolma?". „E pa neg šta neg ima. Njemu j od maloći visio kad manji kad veći ficko. A ficko vam je dico sopol što ni otrisan već visi iz nosa. Štob rekli, isti vrag sam što j vala lipše kazat ficko neg sopol. Koje god vrime godine bilo, bio priladit jel ni al Marinu ficko visio. Vala ga ni ni ositio kad ga ni triso. Vodili ga kod svakojaki doktora pa ništa. I kod vračare išo al ficko visi pa visi" objašnjava faš. Neg šta neg da se sićam, pa ću: "Kako ga se ne b sićo. Prvo s ga dok je bio još dite zvali Marin Sopol a potli ka s već počo momčit nadili mu Ficko. Ni se imenjaka baš radovo što s mu tako nadili. Malo ko mu i smio tako naglas reć. Bio on ovako miran al imo j priku narav. Kase taj razbisi bolje j bilo bižat. Ni bio sitan i komu došo u ruke taj sorovo". Isapim u sebe da s se u mlogom današnja dica prominjila al sopol a možda i ficko još nis nestali. Pa ću: "Al smo i mi našli od čega će mo se divanit". Dica trišu nos i usmi.

U NEKOLIKO SLIKA

Uskrsna izložba u Sonti

HKPD "MATIJA GUBEC" RUMA

VAS POZIVA NA

GODIŠNJI KONCERT

VELIKOG TAMBURAŠKOG ORKESTRA
I DEČIJEG FOLKLORNOG SASTAVA

SA GOSTIMA

LZD "VILA VELEBITA" POŽEGA, HRVATSKA

18.4.2026.

19.00

VELIKA SALA KULTURNOG CENTRA U RUMI
ULAZ SLOBODAN

Koncert

tamburaškog odjela

HKPD "Matija Gubec"

19. 4. 2026.

Dom Kulture

19h

Donji Tavankut

Cijena ulaznice 300din

Upis u osnovnu školu

NASTAVA NA HRVATSKOM JEZIKU

1. 4. – 31. 5. 2026.

OŠ „MATKO VUKOVIĆ“
Subotica

OŠ „IVAN MILUTINOVIĆ“
Subotica i Mala Bosna

OŠ „VLADIMIR NAZOR“
Đurđin

OŠ „MATIJA GUBEC“
Tavankut

OŠ „22. OKTOBAR“
Monoštor

Liječnički pregled obavlja se prije ili tijekom upisa.

Odlaganje upisa:

Moguće je uz provjeru psihologa/pedagoga ili ako dijete ima zdravstvene smetnje.

Prijevremeni upis:

Djeca rođena od 1. 3. do 31. 8. 2020. godine
mogu se upisati nakon provjere spremnosti kod školskog psihologa.

Nije potrebno donositi dokumente jer ih škola pribavlja elektronski.

SLOŽITE KOCKICE

U ODGOJU VAŠE DJECE

PRETPLATITE SE

TUZEMSTVO

- 6 mjeseci = 1300 dinara
- 1 godina = 2600 dinara

* INOZEMSTVO

- 6 mjeseci = 75 eura
- 1 godina = 150 eura

* Zbog povećanja troškova dostave novina primaran smo povisiti cijenu pretplata. Hvala na razumijevanju.

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže «Hrvatska riječ» svakog tjedna

HRVATSKA RIJEČ

Ime i prezime: _____
Ulica i broj: _____
Mjesto i zemlja: _____
Telefon i e-mail: _____

www.hrvatskarijec.rs

Hrvatska riječ u PDF-u

Pretplata na internetsko izdanje

- Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje
- Inozemstvo: 10 eura godišnje

Nalog otvorite na hrvatskarijec.rs/pretplata

SWIFT: OTPVRS22

AD MS Fil. Subotica

IBAN: RS35325960160000218862

NIU Hrvatska riječ

Preradovićeva 11, 24000 Subotica

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
NIU «Hrvatska riječ»

Preradovićeva 11, 24000 Subotica

Uplatu izvršiti na broj žiro računa: 325950060001449230

RADIO MARIJA

Kršćanski glas u vašoj kući!

FREKVENCije:

NOVI SAD 90,0 MHz

SUBOTICA 90,7 MHz

SOMBOR 95,7 MHz

NIŠ 102,7 MHz

www.radiomarija.rs

@Radio.Marija.Srbije

@radiomarijasrbije

KONTAKT:

Ured: 024/600-099

Program: 024/600-011

SMS: 063/598-441

Slušajte nas i na aplikacijama:

Radio Marija Srbije
Radio Maria play

ILI-ILI

AKCIJA

Priključenje **BESPLATNO**

- + Birate između:
 - 6 meseci po 1 dinar
 - 12 meseci sa 50% popusta

Astra
Telekom

011 44 22 009

35.

TRADICIONALNI USKRSNI
KONCERT
Spiritus et musica

Katedrala - bazilika sv. Terezije Avilske - Subotica

20. 4. 2026. u 20 sati

Župna crkva Imena Marijina (katedrala) - Novi Sad

22. 4. 2026. u 20 sati

Sudjeluju:

Katedralni zbor *Albe Vidaković* - Subotica

Zbor župe Imena Marijina *Laudanti* - Novi Sad

Kornelije Vizin - orgulje

Vlasta Pokas Maestracci - orgulje

David Bertran - orgulje

Program:

Albe Vidaković i
Stanislav Prepek

Dirigenti:

David Bertran
Miroslav Stantić

ZAVOD ZA KULTURU
VOJVODANSKIH HRVATA

Ulaz slobodan

